

T E S A M E N

PROGRAMMA

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

13 OKTOBER 2024

INHOUDSTAFEL

TESAMEN voor een participatief Temse	3-4
TESAMEN voor een verkeersveilig Temse	5-12
TESAMEN voor een fiets- en voetgangersvriendelijk Temse	5-8
TESAMEN voor opwaardering van het station als regionaal knooppunt	8-9
TESAMEN voor een beter busvervoer	9-10
TESAMEN voor vervoer over de Schelde met de waterbus	10-11
TESAMEN voor een duurzame mobiliteit en een goed parkeerbeleid	11-12
TESAMEN voor minder sluipverkeer	12-13
TESAMEN voor een leefbaar Temse	13-42
TESAMEN zorgen voor minder afval	13-15
TESAMEN zorgen voor een optimaal groenbeheer	15-18
TESAMEN wonen	18-21
TESAMEN zorg dragen voor bouwkundig erfgoed	21-22
TESAMEN werken	22-24
TESAMEN ondernemen & winkelen	24-27
TESAMEN voor eerlijke en transparante belastingen	27-28
TESAMEN water en natuur als troef uitspelen	29-32
TESAMEN voor kleiputten, geen afvalputten	32-33
TESAMEN voor een duurzame energie- en klimaattransitie	33-36
TESAMEN opkomen voor ruimte	36-40
TESAMEN voor dierenwelzijn	40-41
TESAMEN voor duurzame landbouw en korte keten	41-42
TESAMEN voor een cultureel Temse	43-47
TESAMEN investeren in een bruisende gemeente	43-44
TESAMEN investeren in infrastructuur én verenigingsleven	44-47
TESAMEN voor een sociaal Temse	48-57
TESAMEN zorg dragen voor iedereen	48-49
TESAMEN zorg dragen voor ouderen	49-50
TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren	50-52
TESAMEN pakken we armoede aan	52-55
TESAMEN voor gelijke kansen	55-56
TESAMEN voor een veilige en aangename buurt	56-57
Colofon & Informatie over TESAMEN	58

TESAMEN

voor een participatief Temse

TESAMEN lokale participatie verstevigen

In onze gemeente zijn er nogal wat mensen die hun steentje willen bijdragen aan een warmer, veiliger en leefbaarder Temse. We hebben bijvoorbeeld verschillende adviesraden waarin geëngageerde mensen zitten. Vaak is het zo dat adviesraden grondig en onderbouwd te werk gaan, maar van hetgeen ze bespreken of beslissen vloeit te weinig door naar het brede publiek.

TESAMEN ijvert voor meer **transparantie en interactie** in het hele besluitvormingsproces, van bij aanvang tot op het eind! Actiecomités, burgerinitiatieven en individuele mondige mensen kunnen ideeën aanbrengen en participeren in besluitvorming en efficiëntere inzet van gemeenschapsmiddelen. Dat is precies de reden waarom TESAMEN is opgericht: al die aanwezige inzet en betrokkenheid bundelen en inzetten voor een beter Temse!

Bewoners participeren bij ons vaak enkel en alleen via het indienen van bezwaarschriften of het invullen van klachtenformulieren. Dat kan anders en participatiever. Er wonen in onze gemeente zoveel interessante en kleurrijke mensen wier ideeën en capaciteiten niet aan bod komen of nu te weinig naar waarde worden geschat.

Bewoners van Temse moeten ook medezeggenschap kunnen krijgen; decretaal zijn er nu al mogelijkheden om spreekrecht te krijgen op de gemeenteraad of om rond bepaalde thema's referenda te organiseren - dat kan en moet volgens TESAMEN nog beter in Temse.

We willen ook starten met wijkbudgetten en wijkraden in Groot-Temse zodat bewoners inzage en medezeggenschap krijgen over nieuwe projecten of aanpassingen in hun leefomgeving. De bewoners (en werknemers) van een bepaalde buurt kunnen het best inschatten welke noden er in een bepaalde wijk zijn. TESAMEN wil de aanwezige kennis aanspreken en de expertise bij de burgers inzetten om tot een evenwichtiger en gedragen beleid te komen.

Los van het feit dat lokale inspraak wettelijk of decretaal verplicht is bij bepaalde projecten, willen wij met TESAMEN 'sleutels' inbouwen om **bij alle belangrijke grote projecten** in de gemeente te werken met 'masterplannen'. Zo kan er in de buurt van ingrijpende projecten een breder draagvlak gecreëerd worden. Ook via deze masterplannen kunnen inwoners vanuit hun eigen expertise of ervaring een nuttige bijdrage leveren, waardoor bepaalde ontwikkelingen zelfs nog beter worden als de versie die wordt opgesteld door een

studiebureau. De gemeente moet een **participatie-ambtenaar** aanduiden zodat het organiseren van de inbreng van de mensen een automatisme wordt.

Tenslotte willen we ook aandacht vestigen op **communicatie** binnen onze gemeente. De nieuwe gemeentelijke website www.temse.be zou nog regelmatig vernieuwd moeten worden met actueel nieuws en informatie. Een gemeentelijke elektronische nieuwsbrief en een duidelijke en snelle communicatie via de sociale media is essentieel. TESAMEN vindt communicatie belangrijk omdat we extra willen inzetten op participatie van de inwoners.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN lokale participatie verstevigen

- Aanstellen **gemeentelijke participatieambtenaar** die over alle beleidsdomeinen heen de participatie- en inspraakprocessen voor de bevolking communiceert, organiseert en begeleidt.
- Een gemakkelijk te vinden **ombudsdienst** waar men klachten en suggesties kan aanbrengen.
- Meer (fysiek of digitale) inspraak mogelijk maken via: een **vast vragenhalfuurtje** vlak voor elke gemeenteraad, een **schepencollege op verplaatsing, ook in de deelgemeenten**, de organisatie van **wijkraden** (gefaciliteerd en eventueel begeleid door de gemeente en voorzien van een **'wijkbudget'** waarvan de besteding door de burgers wordt beslist). Welke zaken meest geschikt zijn voor onze gemeente moet nog bekeken worden, maar er zijn genoeg andere gemeenten die hier al veel ervaring mee hebben om inspiratie op te doen.
- Het **communicatiebeleid** van de gemeente moet herbekeken worden: naast het mooi gestyled gemeentelijk gemeentelijke informatieblad van Temse is er ook plaats voor een **gemeentelijke e-brief** en kunnen de sociale media beter worden ingezet. De verslagen van commissies, gemeenteraad, adviesraden e.a. ... moeten snel op de website van de gemeente gezet worden, zoals dat ook bepaald is in het nieuwe decreet lokaal bestuur. De informatie die gepresenteerd wordt op publieke zittingen van commissies en gemeenteraden moet beschikbaar gemaakt worden voor de hele bevolking.
- We organiseren een **jaarlijkse nieuwjaarsreceptie voor alle bewoners** waarop ook alle personeelsleden van gemeente en OCMW en de lokale mandatarissen worden uitgenodigd. Dat kan afwisselend in een van de deelgemeenten.
- **Nieuwe bewoners** verwelkomen we met een fijn **welkomst- en informatiepakket**.

TESAMEN

voor een verkeersveilig Temse

TESAMEN voor een verkeersveilig Temse

Op dit moment is het mobiliteitsbeleid in Temse in een overgangsfase. Het nieuwe mobiliteitsplan heeft de manoeuvreerruimte van 'Koning auto' ingeperkt en de andere weggebruikers op papier meer ruimte gegeven. De invoering van zones 30 in onze leefstraten is een verbetering, maar is nog niet genoeg zichtbaar in het straatbeeld. Nog te veel straten en pleinen in de woonkernen van onze gemeente zijn overwegend ingericht als autobanen, wat de veiligheid voor voetgangers en fietsers niet ten goede komt. Dat moet voor TESAMEN anders. Maak de straten terug leefbaar en aangenaam zodat iedereen met een gerust gemoed naar buiten kan. Wij kijken alvast uit naar het effect van de herinrichting van de **verkeersonveilige winkelstraat** Kouterstraat die aantrekkelijker moet worden voor winkelende mensen en winkeliers.

Als mensen met ervaring en expertise zich engageren in **adviesraden en belangengroepen** is dat een meerwaarde. Ze moeten daarom formeel toegelaten worden tot de gemeentelijke organen waar nieuwe beleidsinitiatieven worden besproken. Zij moeten daar ook **spreekrecht** krijgen zodat ook hun visie kan meegenomen worden in het beslissingsproces. Het nieuwe mobiliteitsplan moet permanent geëvalueerd en bijgestuurd worden. Belangrijk daarbij is dat de snelheidsbeperkingen zoals 30 of 50 km per uur ook via infrastructurele ingrepen worden afgedwongen. Als je door maatregelen als verkeersdrempels, wegversmallingen, groenvoorzieningen (ontharding enz) ... niet harder kan rijden, dan gedragen mensen zich daar ook naar en hoeft er minder gehandhaafd te worden via bijvoorbeeld GAS-boetes.

TESAMEN voor een fiets- en voetgangersvriendelijk Temse

Wij willen een gemeente waar het aangenaam om fietsen is, waar de fiets maximaal gepromoot wordt als volwaardig vervoermiddel in dorpscentra, winkelstraten, schoolomgevingen en woonwijken. Dat kan door maatregelen te nemen die het fietsen op die plaatsen bevoordeelt boven de gemotoriseerde vervoermiddelen.

Een gemeente inrichten **op maat van trage weggebruikers** heeft alleen maar voordelen. De beschikbare ruimte wordt efficiënt gebruikt. Er is meer leven en meer sociale verbondenheid op straat. Het verkeer is veiliger, rustiger en overzichtelijker. Winkelstraten worden aangenamer om te vertoeven waardoor een welvarende middenstand ontstaat. De

lucht is schoner en er is minder lawaai. Kortom, de algemene leefkwaliteit stijgt en de gemeente wordt aantrekkelijk.

Ten opzichte van de omliggende gemeenten vormt het grondgebied van Temse een onderbreking in de **langeafstandsfietsroutes en de fietssnelweg F18**. Met de komst van de nieuwe Scheldebrug verdween een van de belangrijkste fietsverbindingen met Sint-Niklaas. Door de werken voor het Sigmoplan en het onderbreken van de Durmedijk, is fietsen langs de rivier niet meer mogelijk. De ontwikkelingen inzake natuur kregen voorrang op de belangen van recreanten/fietsers, terwijl het technisch perfect mogelijk was om de belangen van alle betrokkenen te verzoenen. TESAMEN wil bekijken hoe de fiets- en wandelpaden langs de rivier hersteld kunnen worden met overbruggingen.

Volwaardige en veilige fietsroutes voor woon-werk- en schoolverkeer moeten ervoor zorgen dat de fiets ook voor functionele verplaatsingen aantrekkelijker wordt.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een fiets- en voetgangersvriendelijk Temse

- We zetten nog meer in op **duidelijk gemarkeerde fietsstraten en fietszones**, voldoende brede fietspaden en suggestiestroken.
- Als er **zone 30** geldt, richten we de straat zodanig structureel in dat het visueel én fysiek duidelijk is voor automobilisten dat je er niet sneller dan 30 kan. Een van de vele voorbeelden: de Gelaagstraat richting café Ter Dycke lijkt eerder op een roetsbaan waar nog te veel automobilisten te snel rijden. Dat kan verbeteren met verkeersremmende ingrepen.
- Er moeten **meer voetpaden** komen (bv. in de Hospitaalstraat in Steendorp, op de Zaat, in de Orlaylaan).
- **Streng optreden tegen onverantwoord rijgedrag** (snelheidsduivels, autoraces ...), gsm-gebruik achter het stuur en foutparkeren, waarbij de veiligheid van anderen in gevaar gebracht wordt. Snelheidsbeperkingen moeten ook gehandhaafd en zo nodig gesanctioneerd worden.
- Bij de heraanleg van lokale wegen moet gestreefd worden naar **maximale ontharding**. Zo komt er meer ruimte voor bomen, bankjes, wandelpaden en aangename verlichting in plaats van de 'snelwegverlichting' die nu nog in sommige woonwijken staat.
- Kruispunten eenvoudiger inrichten zodat fietsers geen ingewikkelde rijbewegingen moeten uitvoeren en ze maximaal voorrang krijgen op de auto (vb. borden plaatsen die rechtsaf slaan bij rood licht toelaten voor fietsers op kruispunten waar dit de veiligheid niet in het gedrang brengt).
- Plaatsen van **meer en degelijke fietsenstallingen**, zowel voor het fietstoerisme als voor de inwoners van Temse die willen winkelen of ontspannen. Hiervoor offeren we desnoods een aantal parkeerplaatsen op: waar slechts één auto-klant kan parkeren, kunnen meerdere fiets-klanten staan.

- De **richtlijnen van het Vademecum Fietsvoorzieningen volgen bij de (her)aanleg van fietsinfrastructuur.**
- Fietspaden, voetpaden en voetwegels moeten regelmatig onderhouden worden. Waar mogelijk besteden we dit uit aan sociale economieprojecten.
- Zorgen voor **maximale toegankelijkheid van het openbaar domein voor mensen met een beperking.**
- Verder **uitbouwen van de functionele fietsroutes**, zowel noord-zuid als oost-west van grens tot grens. Deze moeten voldoende ambitieus zijn om de verwachte toename van het fietsverkeer aan te kunnen: voldoende breedte zodat fietsers met verschillende snelheden niet in conflict komen, conflictvrije kruisingen, degelijke verlichting, juiste materiaalkeuze, regelmatig onderhoud ...
- De voltooiing van de **fietsnelweg F18 langs de spoorlijn van Temse** naar Sint-Niklaas, ter vervanging van de weggenomen fietspaden langs de N16.
- Veilige fietsroutes langs de verbindingswegen tussen de dorpskernen, zoals de N485 in Steendorp, op Eigenlo in Velle ... Voor de **N485** in het bijzonder bepleiten we bij het Vlaams Gewest om het 'oude' plan terug te activeren met o.a. een **bypass voor automobilisten rond 'de Kraak'** en waarbij er langs deze drukke gewestweg naar de E17 (via de Hospitaalstraat, Heirputstraat, Kraakstraat en Heirstraat) ook **apart gelegen fietspaden** kunnen komen zoals in de Bergstraat in Haasdonk.
- Maximaal uitbouwen van het **fiets- en wandeltoerisme langs de Schelde- en Durmedijken** en de naastliggende natuurgebieden (groene longen van Steendorp, Tielrode en Elversele). Een veilige oversteek of ondersteek van de N41 ter hoogte van de Duivenhoek in Elversele zodat mensen niet nodeloos moeten omrijden langs de Koolputten op de grens met Hamme/Waasmunster.
- We bepleiten **fiets- en wandelbruggen op de plaatsen waar overstromingsgebieden worden aangelegd** zodat de jaagpaden langs de rivieren maximaal in gebruik kunnen blijven. De weggehaalde paden langs de Durme aan het Klein Broek in Tielrode en Elversele zijn op dat vlak een historische vergissing.
- **Vrachtwagens horen niet thuis in schoolbuurten of woonwijken.** We voorzien duidelijker signalisatie voor omleidingswegen om zwaar verkeer uit onze centra te bannen. We evalueren de TAAS-trajecten die snelheidsovertredingen kunnen vaststellen (GAS-boetes) én die er het niet-bestemmingsvrachtverkeer kunnen uit weren. We bekijken ook extra routes waar deze TAAS-trajecten hun nut kunnen bewijzen. Uiteraard blijven we daarbij aandacht hebben voor de privacy-regels en zorgen we ervoor dat private bedrijven geen beelden kunnen bekijken, maar dat dat enkel kan door onze veiligheidsdiensten conform de wettelijke bepalingen.
- ☒ Op kruispunten met verkeerslichten waar het veilig kan, voeren we **rechtsaf rijden door rood in voor fietsers.**
- ☒ Bij wegenwerken moet meer aandacht komen voor het **beperken van de hinder voor actieve weggebruikers (fietsers en voetgangers).**

- ☒ We proberen zogenaamde 'haakse hoeken' in fietspaden maximaal te vermijden om valpartijen te voorkomen.
- ☒ We vragen **minimale verlichting of goede reflectoren op de onverlichte dijken en langs gewestwegen** - dat kan met verlichting op de fietspaden die terug dooft als de fietsers voorbij is

TESAMEN voor verdere opwaardering van het station als regionaal knooppunt

Het gesloten **stationsgebouw** vanwege besparingen bij de NMBS heeft grote gevolgen gehad voor de pendelaars. Scholieren en andere treinreizigers moeten tijdens de wintermaanden in de vrieskou buiten wachten.

Wegens het ontbreken van verhoogde perrons, blijft de **toegankelijkheid** ook na de werken problematisch en al helemaal onmogelijk voor ouderen en mensen met een beperking. Die moeten immers de dag voordien de NMBS verwittigen als zij hulp nodig hebben, want er is geen personeel meer aanwezig om hen te helpen.

De motivatie om niet te investeren in Temse, was dat er te weinig reizigers zouden zijn. Maar hoe kan je verwachten dat je meer reizigers aantrekt als je deze spoorlijn stiefmoederlijk blijft behandelen? Inmiddels zit het aantal treinreizigers in Temse terug in stijgende lijn en zal het aantal reizigers met het schrappen van de rechtstreekse trein van Sint-Niklaas naar Brussel nog aangroeien. Spoorlijn 54 over Temse heeft veel potentieel, en ook de Vervoerregio Waasland is gewonnen voor een halfuurverbinding. Mensen die dagelijks in de file staan op de verzadigde N16 naast het spoor, zouden niet liever hebben dan een **betrouwbare, regelmatige en kwalitatieve treinverbinding**.

We willen van Temse een volwaardig regionaal **knooppunt voor openbaar vervoer** maken waarbij het treinstation een grotere rol gaat spelen. Het voorplein aan het station werd onlangs heraangelegd. De bussen die tussen Hamme en Temse rijden hebben aan het treinstation een aangename halte. TESAMEN wil dat ook lijn 93 (Sint-Niklaas-Antwerpen-LO) halt houdt aan het stationsplein in Temse, zodat mensen niet moeten hollen van en naar de halte Colruyt in de Vrijheidstraat om hun aansluiting tussen de trein en de bus te halen.

De inwoners van Velle en Doornstraat en de buitenstraten in Tielrode hebben geen frequente buslijnen meer. Zeker de Doornstraat met o.a. de aanpalende stripverhalenwijk en het nabije Velle moeten opnieuw minstens een uurverbinding richting Sint-Niklaas/Antwerpen en het centrum van Temse krijgen.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor opwaardering van het station als regionaal knooppunt

- Onderhandelen met de NMBS / Infrabel over de **opwaardering van de spoorlijn Sint-Niklaas-Mechelen**:
 - dagelijks twee treinen per uur in elke richting;
 - goede toegankelijkheid van alle treinen en alle perrons;
 - goede aansluitingen met andere spoorlijnen;
 - goede lokale aansluitingen te voet, met de fiets, de bus en de auto van en naar het station (in nauw overleg met de omliggende gemeenten van waar ook vele treinreizigers komen (Kruibeke, Hamme ...)).
- het stationsgebouw werd recent verkocht - de gemeente moet samen met de nieuwe eigenaar en de NMBS bekijken hoe er **terug 'leven' in het station** kan komen zodat er een dienstverlening komt voor de pendelaars en de buurtbewoners.
- Een 'snelle' herinrichting van het stationsplein was geen goed idee. Men had beter een écht 'masterplan voor de stationsomgeving' uitgewerkt in samenspraak met de treinreizigers en buurtbewoners:
 - Dan had ook de nieuwe invulling voor het stationsgebouw in overleg kunnen gebeuren. Mogelijkheden zijn bv. een cafetaria, een fietspunt, een kiosk waar ook vervoerbewijzen kunnen aangeschaft worden, ... Ook een project sociale tewerkstelling kan op die plaats.
 - De verkeerscirculatie van de stationsomgeving werd nu herzien, we bekijken of de veiligheid van fietsers en voetgangers verbetert;
 - **ALLE bussen van de Lijn moeten aan het treinstation van Temse halteren.**

TESAMEN voor een beter busvervoer

De **verbinding tussen Temse en Bornem over de Scheldebrug** is op het vlak van openbaar vervoer beperkt. Zonder auto is het bijna onmogelijk om naar de overkant van het water te geraken. De enige mogelijkheid nu, is de treinverbinding tussen beide gemeenten, die echter ondermaats is en geen deftige overstapmogelijkheden voorziet (zie bij TESAMEN voor opwaardering van het station). Er werd begin 2024 een flexbus gelanceerd die van Temse ook naar het ziekenhuis van Bornem rijdt en ook de zogenaamde 'hospitaaltaxi' is nog operationeel. TESAMEN wil dat beide initiatieven geëvalueerd worden om te bekijken wat beter kan. In elk geval is de aanmeldingscentrale van de flexbus dit jaar nog vaak overbelast.

Door infrastructurele aanpassingen kan ervoor gezorgd worden dat de bus maximale voorrang krijgt en een **vlottere doorstroming** zodat de bus niet mee in de file moet staan.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een beter busvervoer

- Opnieuw onderhandelen met de Lijn om **ALLE bussen te laten stoppen aan het Stationsplein**.
- **Onderhandelen met de Lijn over een betere busverbinding richting:**
 - **Klein-Brabant**, in het bijzonder de klinieken, scholen en bedrijfsterreinen, met de hele dag door bussen, als alternatief voor de verzadigde N16;
 - **Tielrode** heeft niet langer een rechtstreekse verbinding met Sint-Niklaas; **Velle** en **Doornstraat** hebben geen of weinig bussen in hun buurt, dat moet verbeteren; ook het bedrijventerrein TTS verdient beter openbaar vervoer.
- **Slimme verkeerslichten** die automatisch op groen springen voor de bus in het centrum van Temse (cfr. in Sint-Niklaas aan de oprit van de N16 vanuit het Waasland Shopping Center).
- Nog **meer toegankelijke bussen en busperrons** voorzien, waarbij minder mobiele mensen zonder veel poespas en zonder vooraf te reserveren de bus kunnen nemen.
- De **Flexbus** moet opnieuw de haltes bedienen die vroeger door de belbus werden verzorgd, bvb in Steendorp in de Vuurkouterwijk en de sociale woonwijk.
- We onderhandelen een **derdebetalersregeling** met De Lijn zodat bepaalde categorieën goedkoper of gratis de bus kunnen nemen.

TESAMEN voor vervoer over de Schelde met de waterbus

De waterbus vaart sinds november 2017 met 2 ferries op het traject Hemiksem-Kruikeke-Antwerpen. In de zomer van 2018 werd ook de waterbus-route naar het Antwerpse havengebied geopend. De rederij die de ferries uitbaat, heeft reeds testvaarten uitgevoerd naar Temse/Bornem om de potentiële vraag in kaart te brengen. Deze vorm van alternatief vervoer over het water is een bijzonder interessant **alternatief voor pendelaars** richting Antwerpen die de files willen vermijden. Het biedt ook extra kansen voor Temse om zijn **toeristische troeven** uit te spelen, wat de lokale handel en horeca zeker ten goede zal komen. Wij vinden dan ook dat de gemeente dit milieuvriendelijke vervoermiddel alle kansen moet geven.

In 2024 verloor Aqualiner de overheidsopdracht om de waterbus uit te baten. Een andere initiatiefnemer haalde de opdracht binnen met de belofte om de boten en het personeel over te nemen. Aqualiner heeft hierop een zaak aangespannen tegen de Vlaamse overheid. De nieuwe uitbater heeft alvast een extra halte in Burcht aangekondigd en stelt dat er 'nog andere haltes' mogelijk zijn. Wij bepleiten met TESAMEN een extra halte in Temse.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor de waterbus

- Onderhandelen met de exploitant van de waterbus om die **waterbus naar Temse** te halen.
- Onderzoeken hoe dit vervoermiddel optimaal afgestemd kan worden op andere vormen van openbaar vervoer, rekening houdend met de nieuwe vervoersregio's. Dit is noodzakelijk om te vermijden dat de opstapplaats extra autoverkeer aantrekt en de parkeerdruk in de buurt van de Wilfordkaai toeneemt.
- Op zoek gaan naar subsidies bij Vlaanderen en Europa om de kostprijs binnen de perken te houden. Er is nood aan een **nieuwe Waterbus-aanlegsteiger stroomafwaarts ten oosten van de Scheldebrug**; de bestaande aanlegsteiger aan de Wilfordkaai is te afhankelijk van eb en vloed waardoor er geen geregelde waterbusverbinding mogelijk is. Die locatie vlak voor de Scheldebrug sluit perfect aan bij de trein, bushalte aan het station en de nieuw aangelegde parking. Toekomstige ontwikkelingen voor het zandbedrijf moeten rekening houden met de mogelijkheid van zo'n waterbushalte op die plaats.

TESAMEN voor een duurzame mobiliteit en een beter parkeerbeleid

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een duurzame mobiliteit en een beter parkeerbeleid

- Diverse systemen van **autodelen promoten en ondersteunen** we, zowel commerciële (Cambio, Poppy ...) als niet commerciële (Dégage, Cozy Wheels,..). Het wagenpark van de gemeente kan nog meer ingezet worden om zo veel mogelijk ten dienste te staan van de bevolking. Gratis parkeren van deelwagens.
- We bekijken of er een vorm van '**sociale leasing**' voor **elektrische wagens** kan worden aangeboden voor een bedrag van maximaal 100 euro per maand

- **Kort parkeren in de kernen en gelegenheid tot lang(er) parkeren aan de rand.**
- Bekijken hoe door een meervoudig gebruik van de ruimte er (meer) parkeergelegenheid kan gecreëerd worden in het centrum, zodat er zo min mogelijk open ruimte voor nieuwe parkings moet worden aangesneden. Een goede locatie is bijvoorbeeld de parking van Belgomine, die we in het weekend kunnen openstellen voor bezoekers van het zwembad en de kaai.
- **Parkings aanleggen met grasdallen of andere doorlatende materialen** om een maximale doorsijpeling van water te krijgen.
- De Wilfordkaai moet opnieuw in handen van de gemeente komen.
De parkeerinrichting in de omgeving van de kaai moeten we herbekijken, met het creëren van meer 'plein-gevoel' en het beter scheiden van auto's en voetgangers/fietsers.
- We **verwijderen de resterende parkeermeters** en voeren in heel het centrum **'blauwe zone' en bewonerskaarten** in. De aanduiding voor de blauwe zone moet duidelijker en moet ook herhaald worden. Handelaars krijgen een sticker om hun klanten te verwittigen.
- Wie over een **parkeerkaart voor gehandicapten** beschikt en een aanvraag indient voor een parkeerplaats in de buurt van zijn woonst of werk, moet deze krijgen indien aan de wettelijke voorwaarden is voldaan en indien het verkeerstechnisch mogelijk is.
- De **ondergrondse parking van de nieuwe Zorgcampus maken we ook toegankelijk voor het brede publiek** (en niet enkel voor bewoners of personeelsleden van het woonzorgcentrum)

TESAMEN voor minder sluijverkeer

Wanneer er file is op de N16, zoekt het autoverkeer een andere route en dit veroorzaakt vooral in de spits veel sluijverkeer in het centrum van Temse. Ook een aantal wijken kennen sluijverkeer, zoals de Hemelrijkwijk in Steendorp waar automobilisten doorrijden om de verkeerslichten te vermijden. De oplossing van het huidige gemeentebestuur bestaat er onder andere in om (zonder testfase) een asverschuiving aan te brengen bij het binnenrijden van de wijk. Maar er zijn nog andere, meer ingrijpende maatregelen mogelijk om dit probleem aan te pakken. De gemeente moet hierin **duidelijke keuzes durven maken**, uiteraard steeds in samenspraak met de betrokken bewoners, deskundigen en andere organisaties met expertise op het vlak van mobiliteit.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES ---> TESAMEN voor minder sluijverkeer

- Onderzoeken met **testopstellingen of asverschuivingen in wijken** een oplossing kunnen bieden en nagaan waar deze het beste aangebracht worden (bij het binnenrijden of in het midden van de wijk). Op plaatsen waar meer drastische oplossingen nodig zijn, sluisen en knippen voor auto's invoeren.
- **Speelstraten** inrichten waar geen doorgaand verkeer toegelaten is op bepaalde momenten (bijvoorbeeld in de zomervakantie, bepaalde dagen in de maand, weekends ...). Speelstraten zijn zeer beperkt in de tijd. Er kan max 1 week aangevraagd per vakantie ofwel 1 dag per week. Dit moet vaker kunnen!
- Doorgaand vrachtwagenverkeer nog meer sturen door het verbod uit te breiden naar straten die veel vrachtwagens te slikken krijgen en niet bedoeld zijn voor doorgaand verkeer. De TAAS-trajectcontroles kunnen helpen in de handhaving daarvan.
- Voor de drukke Hoogkamerstraat bekijken we hoe kan vermeden worden dat zwaar vrachtvervoer in twee richtingen blijft rijden. Ze kunnen op vele plaatsen niet passeren en rijden daarom over het fietspad of het voetpad. Levensgevaarlijk.

TESAMEN zorgen voor minder afval

Afvalproductie, -beperking en -verwerking is een zeer belangrijk en actueel onderwerp. Iedereen heeft hier verantwoordelijkheid in te dragen. Nu ligt het zwaartepunt nog veelal (en hoe langer hoe meer) bij de **gewone mensen** die **almaar meer betalen voor minder dienstverlening**. Het principe erachter is vaak 'de vervuiler betaalt' (DIFTAR), tzt de Temsenaren betalen per gewicht of per bewezen service. Nochtans kan er ook veel gedaan worden op het vlak van productie (vermijding van restafval), het recycleren van afval zodat het terug een grondstof wordt (circulaire economie) en ook informatie en sensibilisatie. Iedereen in de 'keten' moet inspanningen leveren, dus niet enkel de consumenten maar ook 'vroeger' in het stadium: ontwerpers en ingenieurs, de industrie, de distributie en de grootwarenhuizen tot de kleinste winkeltjes. Het duurder maken van afvalinzameling kan ook sluikstorten en afvalverbranding in de hand werken. Afval is nu eenmaal niet te vermijden en vooral de sociaal zwakkeren worden gestraft, want voor hen kan de kost voor afval betekenen dat ze minder eten voor hun kinderen kunnen kopen.

Veel - zo niet alles - in onze gemeente gebeurt uiteraard middels de afvalintercommunale MIWA, dat is een bestuur dat iets verder van ons af staat, maar de schaalgrootte en de professionaliteit krijgen we daarvoor in ruil. Een centrale bekommernis (in heel de regio) is dat het volume aan restafval nog altijd te hoog ligt. MIWA is eind 2018 gestart met afvalcontainers (met chip en facturering volgens gewicht) per huisgezin in de hele MIWA-zone.

Onze gemeente had terecht een aantal vragen inzake die containers (fraude, wat bij hoogbouw ...), maar achteraf is gebleken dat de overstap vrij vlot is verlopen. Aan de hand van een evaluatie van het systeem kunnen we in de nieuwe legislatuur bekijken welke voorstellen we op tafel leggen om een en ander nog beter te organiseren.

Er wordt hoe langer hoe meer en beter gerecycleerd. Desondanks blijft het **zwerfvuil** in de gemeente problematisch en dit is bij enquêtes onder de bevolking altijd een belangrijke ergernis van de mensen. De voorbije jaren werd de huis-aan-huis-ophaaling van KGA afgeschaft. Grof huisvuil wordt uitsluitend op afroep opgehaald en is steeds betalend. We bekijken of er terug een jaarlijkse gratis ophaalbeurt voor grof huisvuil mogelijk is. Vooral voor mensen die minder mobiel zijn of die geen auto hebben, stellen er zich problemen. Dit hoeft niet weer zoals vroeger te zijn, met één ophaalronde op dezelfde dag over de hele gemeente. Het kan ook ingericht worden op wijkniveau, zoals nu al in sommige gemeenten gebeurt of met verschillende fracties op verschillende dagen. In buurgemeente Bornem richt men tijdens de gemeentelijke markt 'mobiele recyclage-depots' in en ook in de deelgemeenten over 't water komt men naar de mensen in de dorpen toe voor 'brengmomenten'.

De containerparken en de glascontainers moesten de afgebouwde dienstverlening opvangen. Het is niet duidelijk of de volumes die vroeger aan huis werden opgehaald ook daadwerkelijk in de containerparken terechtkomen. **Sluikstorten** blijft in onze gemeente de voorbije jaren wél problematisch. We bekijken hoe we sluikstorten meer preventief aanpakken via informatie - en sensibiliseringssessies. We pakken sluikstorten ook strenger aan.

Het idee van de **ondergrondse afvalcontainers** is in onze gemeente alvast van start gegaan in de Sompershoekwijk. Het is noodzakelijk om de methodiek te evalueren en op basis daarvan aanbevelingen uit te schrijven, zodat we dit bij een positief resultaat ook in andere wijken kunnen organiseren en de problemen die er in die 'proefwijk' zijn, kunnen remediëren.

Op Vlaams niveau loopt het debat over het invoeren van statiegeld op blikjes en plastic drankverpakkingen. Als je geld krijgt om iets terug te brengen, dan gooi je het minder snel weg. We tekenden als gemeente de **Statiegeldalliantie** die ervoor pleit om statiegeld in te voeren. In vele Europese landen en regio's is er al een verbod op plastic zakjes, maar Vlaanderen blijft voorlopig achter. Wat niet wil zeggen dat er op gemeentelijk niveau geen initiatieven kunnen genomen worden om het **gebruik van plastic zakjes te ontmoedigen**. Temse doet nu reeds inspanningen met de herbruikbare winkeltas en de MIWA-katoenen zakjes. Ook de supermarkten zetten nu volop in op herbruikbare jute zakjes, papieren zakjes, enz...

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor minder afval

- We bepleiten binnen MIWA om - naast het bestaande systeem van afhaling tegen betaling via afroep - een systeem uit te werken waarbij we opnieuw een **gratis ophaling van grofvuil** mogelijk maken.
- Inzake de ophaling van gevaarlijke restfracties (o.a. asbest) bekijken we wat er nog kan verbeteren om te vermijden dat dit in het milieu terecht komt. Momenteel is er reeds een aanbod van speciale asbestzakken om asbest veilig in te verwijderen.
- We dokteren een systeem uit in samenwerking met de lokale winkeliers om wegwerp plastic te vervangen door een duurzaam alternatief en consumenten aan te moedigen om hun eigen potjes en zakjes mee te brengen naar de winkel. Winkeliers die zich engageren krijgen een ecolabel van de gemeente - dat kan dan met een typisch Temses 'label' om de herkenbaarheid te verhogen, een 'sleutel' bijvoorbeeld zoals onlangs ook werd ingevoerd voor lokaal geproduceerde producten door Toerisme Temse.
- We stimuleren mensen om een boodschappentas mee te brengen door een beloningssysteem op te zetten, naar analogie met de actie 'met belgerinkel naar de winkel', waarbij mensen een stempel krijgen als ze hun eigen herbruikbare tas meebrengen.
- Op evenementen van de gemeente blijven we met herbruikbare bekertjes werken. We stimuleren de bevolking en verenigingen om ook op privé-feesten niet-recycleerbare bekertjes, rietjes en plastic bestek te bannen.
- We pleiten voor het maandelijks opstellen van een **klein containerpark op de marktdag** waar mensen vlak glas, batterijen, olie ... kwijt kunnen. De aangeboden hoeveelheid moet in een grote boodschappentas passen.
- Het wegnemen van openbare vuilbakjes moet stoppen en er moet bekeken worden waar er eventueel nieuwe nodig zijn. De vuilbakken kunnen zo ontworpen zijn dat mensen hun persoonlijk huisvuil niet in kunnen droppen. De openbare vuilbakjes moeten ook het scheiden van afval mogelijk maken (bv. PMD, rest, papier).
- De witte luiers zakken moeten in prijs dalen en huis aan huis opgehaald worden.

TESAMEN zorgen voor een optimaal groenbeheer

Het park- en groenbeheer verloopt redelijk goed in onze gemeente. Voor bepaalde stukken worden er zelfs aparte beheersplannen uitgetekend met verschillende actoren (o.a. kerkhoven, Provinciaal Domein Roomacker, Roomkouter & Gelaagpark, enz...).

Zeker inzake **buurtwegels/kerkwegels** is Temse de voorbije decennia wel een voorbeeldgemeente. Mede ook dankzij de hulp van de gemeentelijke werkgroep ter zake, TrageWegels.be en het Regionaal Landschap Schelde-Durme.

Groen/natuur/bomen/struiken **in de woonkernen** bevordert de gezondheid en levenskwaliteit. Vooral bomen kunnen een belangrijke rol spelen in de hittebeheersing. Dit mag nog meer aandacht krijgen in Temse, zeker in de bouw- en verkavelingsvoorschriften. Er zijn de voorbije jaren een aantal interessante initiatieven genomen die tot meer water en groen in onze gemeentelijke centra kunnen leiden: het 'masterplan en beeldkwaliteitsplan voor het Centrum van Temse' bijvoorbeeld of het 'Hemelwater en droogteplan Temse'. En bij de herinrichting van de Antwerpse Steenweg in Tielrode en de Kouterstraat in Temse is er ook extra aandacht voor waterinfiltratie en groen.

De stripverhalenwijk (Doornstraat) en de Cliviawijk zijn minder geslaagde voorbeelden. Het probleem is dat bij grootschalige verkavelingsprojecten in het verleden de publieke ruimte tot een minimum herleid werd om een maximum aan woningen te krijgen. Voor **publiek toegankelijke speeltuintjes en groen** is er dan simpelweg geen ruimte meer. Het zou beter zijn als de MINA-raad zich structureel kan mengen in dossiers van de Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Ordening (GeCoRo). In de woonkernen moet niet altijd alles volgebouwd worden: er moet ook ruimte zijn voor 'groene corridors', moestuintjes, geveltuintjes ... Meer hierover kan je lezen bij de thema's wonen en natuur en groen in dit programma.

Ook privétuinen kunnen een belangrijke rol spelen in het verhaal van waterinfiltratie en vergroening. Daarom willen we initiatieven promoten en logistiek ondersteunen die bewoners aanmoedigen om hun tuin te ontharden en biodivers in te richten (boomplantacties en groepsaankopen van lokale natuurverenigingen, Maai mei niet, compostmeesters, garden rangers, tegelwippen, de tegeltaxi ...).

Een uitdaging is het verbod op pesticiden (zeker op begraafplaatsen, gemeentelijk groen ...). De regelgeving wordt almaar strenger, er is een verbod op het gebruik van glyfosaat-houdende herbiciden voor particulieren en overheden. De gemeente moet het goede voorbeeld geven met het gebruik van **alternatieve bestrijdingsmethoden** zoals het borstelen en wegbranden van onkruid. Mos en groenaanslag worden best verwijderd en tegengegaan met producten op basis van enzymen. Deze **enzymen** werken op een natuurlijke basis (ze eten het mos op, net zoals enzymen in ons lichaam ons eten helpen verteren), Ze werken lang door en laten geen chemische resten achter. Het gemeentelijk bermbeheerplan (twee keer per jaar, afvoeren maaisel) loopt goed. Het is elk jaar een serieuze karwei en dit stoot soms al eens op onbegrip van omwonenden ("het gras staat te lang"). We moeten ook verder bekijken of we met **sociale tewerkstellingsprojecten** het groenbeheer door de gemeente verder kunnen versterken (zoals nu al gebeurt met Jomi, Groep Intro, Wijk-Werken, vrijwilligers ...). Ook particulieren willen we blijvend sensibiliseren over het gebruik van alternatieve bestrijdingsmethoden, preventieve maatregelen om onkruid te voorkomen, hoe tuinafval op een milieuvriendelijke manier verwerken (compostmeesters) ...

Zeker het beleid inzake het **beheer van begraafplaatsen** is ten goede geëvolueerd. Het klassieke beeld van het kerkhof, volgestouwd met zerken en grindpaden, is voorbijgestreefd.

Er zijn inspirerende nieuwe manieren van begraven. In Temse hebben we een uniek gemeentelijke reglement dat het mogelijk maakt aan de Durmemonding afscheid te nemen, waarbij de assen van de overledene via een afbreekbare urne 'aan de rivier' gegeven wordt. Er zijn nog andere mogelijkheden om groene begraafplaatsen in te richten en dat hangt samen met de verschillende manieren van teraardebestelling: parkbegravingen (cfr. Tereken Sint-Niklaas) – een boom per overledene in plaats van een zerk. Grafgravers worden op die manier tuiniers en zijn zo niet langer alleen met de dood maar ook met het leven bezig. We moeten in Temse nagaan waar we zo'n natuurlijke begraafplaatsen / strooiweiden kunnen ontwikkelen. Het zou ook goed zijn om op alle gemeentelijke begraafplaatsen de strooiweides uit te breiden en natuurlijker in te richten.

Ten slotte: 'Wegen en Verkeer' en onlangs ook Infrabel blijven de bomen en struiken langs grote wegen kappen "omdat snoeien doet bloeien", "voor de veiligheid" of "om werfwegen aan te leggen". **Groenschermen** spelen ook een belangrijke rol in het dempen van geluid en wegfilteren van fijnstof. Zeker langs drukke gewestwegen zoals de N16 moet gekeken worden hoe die groenschermen maximaal behouden en versterkt kunnen worden.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een optimaal groenbeheer

- Natuur en wonen meer met elkaar verweven door de aanleg van **groene corridors, moestuintjes, geveltuintjes ...**
- Nagaan waar we **natuurlijke begraafplaatsen / strooiweiden** kunnen ontwikkelen.
- Maximaal **behouden, versterken en zo nodig herplanten van bestaande groenschermen langs gewestwegen.**
- De gemeente moet het goede voorbeeld geven met het gebruik van **alternatieve bestrijdingsmethoden** zoals het borstelen en wegbranden van onkruid. Om dit te organiseren kan het groenbeheer van de gemeente verder versterkt worden met sociale tewerkstellingsprojecten.
- Bij de aanleg van groenzones wordt gekozen voor **klimaatbestendige beplanting die weinig onderhoud vergt** en wordt de buurt van bij het begin betrokken en geïnformeerd. Voor bestaande groenzones wordt er gekeken hoe problemen kunnen bijgestuurd worden, bijvoorbeeld voor siervijvers die ontsierd worden door algen.
- We gaan voor een boom per overledene en de aanleg van **herinneringsbossen** als aanvulling op geboortebossen.
- Een boom voor een boom. Wie een kapvergunning aanvraagt en krijgt is verplicht ergens anders een boom aan te planten. Wij ijveren ervoor om die

‘compensatiebomen’ binnen de gemeentegrenzen aan te planten. De gemeente kan het ook voor jou doen mits vergoeding.

- We bouwen het **‘kerkwegelnetwerk’** verder uit zodat men van Steendorp naar Elversele kan via kerkwegels.

- De gemeente sluit ook aan bij het populaire **stelsel van ‘wandelknooppunten’** dat overal elders in ons land en de buurlanden bestaat.

TESAMEN wonen

De gemeente Temse is een fijne gemeente om te wonen. De voorbije jaren wordt het toch voor vele mensen ook bij ons onhaalbaar om betaalbaar te wonen: voor mensen met een beperkt inkomen bijvoorbeeld, of jongeren, mensen met een zorgvraag ... Het is niet altijd evident om een eigen stekje te vinden. Soms worden ze daardoor bijna gedwongen om een woning van slechte kwaliteit te huren of om bij familie of vrienden te gaan wonen. TESAMEN vindt dat **wonen voor iedereen** mogelijk moet zijn in Temse.

De voorbije decennia is er vooral ingezet op het aansnijden van woongebieden aan de rand van de gemeente en het goedkeuren van appartementencomplexen langs de Schelde of de Durme. TESAMEN vindt dat het tijd wordt om **ook de woonkernen, en zeker Temse-centrum aantrekkelijker te maken** om te wonen. Ons nieuwe 'Plan Ruimte' biedt de kans om dit bestudeerd aan te pakken. Daarbij moet er in de gemeente aandacht zijn voor de kwaliteit, de duurzaamheid, de energie-efficiëntie en de leefomgeving van de woningen. Wij denken daarbij aan groenvoorzieningen, gemeenschappelijke publieke pleintjes, speelplekken voor kinderen ... Die voorzieningen zouden een automatische reflex moeten zijn bij lokale planologen. Tevens moet de gemeente een meer actieve en offensieve rol spelen in het aanbieden van - of doorverwijzen naar - **premies die kwalitatiever en energiezuiniger wonen bevorderen.**

Woningen renoveren is goed voor de opwaardering van onze woonkernen. Nieuwbouwwoningen zijn vaak te duur. Nog te weinig worden vernieuwbouwers in Temse met raad en daad bijgestaan om die renovatiewerken te begeleiden/adviseren of zijn bestaande initiatieven onvoldoende bekend: de bijstand van Woonwijzer Waasland van Interwaas bijvoorbeeld of het Woon- en Energieloket van de gemeente Temse zélf.

In Temse zijn het nog te veel de projectontwikkelaars die bepalen waar er nieuwe woningen komen en hoe die woonomgevingen er uitzien. De gemeente moet al van in de planningsfase mét het betrekken van de bewoners maar ook met pakweg de **Vlaamse Bouwmeester** of studie bureaus met een meer gedurfde urbanistische visie de regie van ruimtelijke planning, inzonder in zake wonen, in handen nemen.

Het nemen van maatregelen tegen **geluidsoverlast** langs onze grote wegen is een bekend debat in Temse. Er zijn in onze gemeente heel wat bewoners die hinder ondervinden van de steeds stijgende geluidsoverlast (en de daaraan gekoppelde fijn-stofhinder) langsheen de N16 en de E17 in Temse, Tielrode, Temse-Velle en Steendorp en langs de N41/E17 in Elversele. Het is belangrijk om de hinder van geluidsoverlast te erkennen en er voor te ijveren om schermen te plaatsen of groenzones aan te leggen die geluid dempen en fijn stof tegenhouden.

Zeker de mensen die al het langste wonen langs de N16 (toen de weg er nog niet was of in een 'stil' vroeg stadium), hebben voor TESAMEN recht op zo'n **geluidswerend scherm** (al dan niet doorzichtig). De gemeente voorzag met de allerlaatste verkavelingen die er nog mogelijk waren langs de N16 (Doornwijk) wel een verplichte geluidsberm. Dat had ook in de andere wijken (Grote Dweersstraat) moeten gebeuren.

'WoonST' (een fusie van de sociale huisvestingsmaatschappijen van Temse en van Sint-Niklaas inclusief 'de Waasse Landmaatschappij en het 'Sociaal Verhuurkantoor Waasland') is de enige speler op het vlak van sociaal huren en kopen met meer dan 1000 sociale huurwoningen in Groot-Temse. Het beheer van de woningen van de huisvestingsmaatschappijen uit Beveren-Waas (met sociale huurwoningen in Steendorp) en Hamme (met sociale huurwoningen in Elversele en Tielrode) wordt ook ondergebracht bij WoonST. Temse heeft al een ruim aanbod aan sociale woningen, momenteel zitten we met 10% van de woningen in Groot-Temse net boven het Vlaams gemiddelde van 9%. Bovendien werd een deel van de bestaande woningen gerenoveerd en kregen sommigen ook zonnepanelen. TESAMEN wijst er op dat vele honderden gezinnen soms tot 5 à 7 jaar moeten wachten alvorens ze een **aanbod voor een sociale woning** krijgen. Bovendien hebben meerdere van de sociale woningen nood aan een volgende renovatie-ronde. Dat is al gebeurd in de Tuinwijk op Hollebeek. TESAMEN wil de komende legislatuur bekijken waar en hoe er extra sociale woningen kunnen komen - bij voorkeur middels **kleinschalige projecten** binnen reeds geplande bouwzones alsook middels inbreidingsprojecten in het centrum van de gemeente. Een goede ontsluiting met het openbaar vervoer en goed bereikbaarheid te voet en per fiets is essentieel bij deze planning.

Na de fusie-operatie binnen WoonST is Temse de laatste gemeente in het Waasland die nu ook woningen aanbiedt via een **sociaal verhuurkantoor** (SVK), waarbij het onderhoud, het beheer en de verhuur van privé-huurwoningen aan mensen met een beperkt inkomen wordt geregeld. Mensen die onvoldoende middelen hebben om hun eigendom te renoveren, zijn daarmee geholpen en uiteraard biedt dit een extra aanbod aan betaalbare huurwoningen. Gezien Temse zeer lang geen aanbod aan woningen had via het systeem, moet het aanbod uitgebreid worden en beter bekend bij de mensen die daarvoor in aanmerking komen.

TESAMEN wil nagaan of **nieuwe vormen van samenwonen** ook in Temse niet beter gepromoot en vergund kunnen worden (kangoeroewoningen, co-housing ...). Er moeten naast meer woningen voor **alleenstaanden** ook woningen voor grotere gezinnen komen want daar is de wachttijd het langst.

De gezinsvormen wijzigen in vergelijking met 50 jaar geleden. Er is meer nood aan kleine betaalbare woningen, met bijvoorbeeld een centrale tuin en/of ontmoetingsruimte ... Temse

kan hier echt de vernieuwer zijn en WoonST moet hierin het voortouw nemen! De eerste berichten van de nieuwe fusie-huisvestingsmaatschappij kondigen grote projecten aan in Sint-Niklaas. Voor Temse zit er momenteel weinig in de planning. Toch is de woonneed hier ook onveranderd hoog.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN wonen

- In samenwerking met experts én bewoners werk maken van **kwalitatieve en energiezuinige woningen** in het centrum van de gemeente en in de verdere renovatie van het ouder (en soms minder kwalitatief) patrimonium aan sociale huurwoningen
- We voorzien **renovatiepremies** voor mensen met een beperkt inkomen. Zo vermijden we verloedering van oude gebouwen, vrijwaren we het eigen karakter van onze gemeente en vermijden we eventuele problemen (loskomende dakgoten, insijpelend vocht bij de burens ...).
- We willen meer inzetten op de **kwalitatieve renovatie/vernieuwbouw van oudere woningen**. We bekijken op dat vlak een meer **systematische aanpak** waarbij het verbeteren van woningen (isoleren, voorzien van zonnepanelen, warmte-netten) gebeurt per **'focuszone'**. In zo'n zone wordt huis per huis bekeken wat mogelijk, haalbaar en financieerbaar is. Momenteel is men in een gedeelte van 't Foort in het centrum van Temse met zo'n 'focuszone' begonnen.
- We bekijken **premies voor renovatie of reconstructie van architectonisch waardevolle gebouwen**. We werken met de lijst van waardevolle panden die door Erfpunt werd opgesteld en tekenen daarmee een **'RUP waardevol bouwkundig erfgoed'** uit zodat we ook stedenbouwkundige richtlijnen kunnen uitvaardigen.
- We plannen en realiseren in de komende bestuursperiode met WoonST in Groot-Temse **250 nieuwe sociale huurwoningen** om de achterstal in de wachtlijsten een stuk weg te werken.
- We betrekken huurders meer door **ondersteuning te geven aan huurdersverenigingen** in en buiten de WoonST
- De huishuur voor serviceflats berekenen we volgens het inkomen in plaats van een forfaitair bedrag aan te rekenen, zoals dat nu reeds van toepassing is bij het bepalen van de huishuur voor sociale woningen.
- Promoten, faciliteren en ruimtelijk verankeren (in het Beleidsplan Ruimte) van nieuwe woonprojecten zoals **kangoeroewoningen, co-housing, betaalbare woningen voor alleenstaanden met gemeenschappelijke tuinen ...**

- Het te veel aan beton proberen we zo veel mogelijk te **ontharden**, garageboxen en parkings kunnen op andere plekken worden voorzien indien nodig.
- We blijven ook inzetten op verduurzaming en de promotie van energiezuinige investeringen zoals **zonnepanelen**, **collectieve warmtepompen** of **warmtenetten**, **isolatie**. Ook bestaande woonblokken en in onbruik geraakte industriële panden of kantoren kunnen via renovatie worden opgewaardeerd tot plaatsen waar het aangenaam en kwalitatief wonen is.
- Wijk Projecten: we gaan voor een heraanleg/renovatie van wijken in samenspraak met toekomstige en bestaande bewoners: de oudere woonbuurten in het centrum moeten daar eerst voor in aanmerking komen. Het Foort (zie 'focuszone' hierboven) en de Stationsstraat kunnen bijvoorbeeld groener worden aangelegd. Zoals voorzien in het **beeldkwaliteitsplan** voor het centrum moeten we kijken of **water en groen** in meer 'betonnen buurten' een meer zichtbare rol kunnen spelen.
- We willen discriminatie op de huurdersmarkt aanpakken door het organiseren van **praktijktesten**.
- Opkopen via het **voorkooprecht** van woningen die onbewoonbaar verklaard zijn of op de leegstandslijst staan en deze laten renoveren door mensen die onder deskundige begeleiding zo een job aanleren. De woningen worden nadien te koop aangeboden aan een sociale prijs of we voorzien daar een pleintje of een groenzone.
- Bij elk groot nieuwbouwproject streven we naar **minimum 20% sociale woningen** zodat we aan de beoogde **250 extra sociale huurwoningen** geraken **tegen 2030**. Bij publiek-private samenwerkingsverbanden streven we voor woningprojecten naar een hoger percentage.
- We organiseren een **betere controle op leegstand**, onder andere in samenspraak met de bedrijven die instaan voor nutsvoorzieningen en kunnen zien of er verbruik is op een bepaald adres. Tegelijk blijven we openstaan voor behartenswaardige situaties waarbij een uitzondering op een leegstandsheffing te verantwoorden is. Bedoeling is dat we leegstand en verloedering tegengaan, niet dat we mensen in de problemen brengen.

TESAMEN zorg dragen voor bouwkundig erfgoed

In samenwerking met experts van Erfpunt werd - naast de bestaande lijst van beschermde gebouwen - een geactualiseerde lijst van waardevol **bouwkundig erfgoed** opgesteld, waarbij ook een handleiding en een financieel kader voor ondersteuning zal worden opgesteld voor eigenaars die hun panden willen renoveren (wat kan/mag, wat niet?). We willen met TESAMEN ook steun aanbieden aan mensen die het financieel of omwille van gezondheidsredenen moeilijker hebben om hun pand te renoveren of onderhouden, maar wel hun historisch waardevolle woning willen onderhouden. Veel gemeenten voorzien een

premie voor waardevolle gevels of gevel-elementen. Eigenaars van historisch waardevolle woningen die (nog) niet op de lijst van beschermde gebouwen staan, kunnen we steunen door het uittekenen van een 'RUP bouwkundig erfgoed' waarbij we richtlijnen formuleren die haalbaar en betaalbaar zijn. Eigenaars moeten de renovatieplicht die vanuit Vlaanderen is opgelegd realistisch kunnen uitvoeren; dat moet sociaal-rechtvaardig kunnen. Als gemeente kunnen wij hen adviserend bijstaan om hun karaktervolle - en bouwkundig waardevolle- gebouwen te verbeteren zodat de uitstraling en de eigenheid van onze gemeente kan worden gemaximaliseerd.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> **bouwkundig erfgoed**

- we communiceren de **geactualiseerde Erfpunt-lijst met waardevol bouwkundig erfgoed** in onze gemeente
- we werken een **RUP bouwkundig erfgoed** uit en voorzien ook richtlijnen om het waardevolle te vrijwaren en te valoriseren
- we bekijken of er **premies** mogelijk zijn als stimulans om karaktervolle elementen te restaureren en we staan eigenaars bij met advies om dit tot een goed einde te brengen

TESAMEN werken

De gemeente Temse is een fijne gemeente om te werken. Uiteraard kan niet iedereen in de gemeente waar hij/zij woont werken. Een **goede mobiliteit** met een performant openbaar vervoer (treinen, bussen ...) en veilige en goede fietspaden vormt de ruggengraat om wonen en werken leefbaar te houden, zodat mensen ook vlot in de regio of in de steden kunnen gaan werken.

Voor economie en tewerkstelling speelt de gemeente Temse een eerder 'faciliterende' rol. Inzake ruimtelijke planning en ontsluiting is een en ander historisch gegroeid en soms ook problematisch ingepland. KMO- en industriezones TTS en De Zaat zijn zeker geslaagde voorbeelden op het vlak van jobcreatie: in Temse zijn op die manier de duizenden verloren Boelwerf-jobs gedeeltelijk terug gerecupereerd. Op vlak van **verkeersontsluiting** en de leefbaarheid voor de mensen die aan die ontsluitingswegen wonen, zijn er wél nogal wat problemen (cfr. de Hoogkamerstraat die stikt in het autoverkeer dat van en naar De Zaat gaat). Ook de bereikbaarheid met het openbaar vervoer en de fiets van de werkzones laat te wensen over (zie TESAMEN voor mobiliteit voor meer voorstellen ter zake) - met de bus een bedrijf in TTS bereiken is ondoenbaar en daar met de fiets tussen de vrachtwagens laveren is ook levensgevaarlijk.

In het nieuwe Gemeentelijke Plan Ruimte (dat de komende legislatuur zal worden opgeleverd) moet zorgvuldig worden gekeken waar en hoe **KMO's en industrie** een plaats kunnen krijgen zonder dat de leefbaarheid voor de omwonenden in het gedrang komt. Organisaties als Inter-Waas en UNIZO stellen dat er te weinig KMO-zones zijn in het Waasland. Daarom duiken regelmatig voorstellen op om niet-ontsloten terreinen om te

vormen tot KMO-zones. Een problematisch voorbeeld was de voormalige steenbakkerij in Steendorp. TESAMEN verzet zich met hand en tand tegen de realisatie van KMO's in die zone. Inmiddels heeft het gemeentebestuur gelukkig de ontwikkeling van een bedrijventerrein op de Steendorpse steenbakkerij-site verlaten. In Temse zijn ook nogal wat **leegstaande bedrijfsgebouwen** waar opnieuw tewerkstelling kan gerealiseerd worden. Er zijn ook activiteiten die niet per se richting een KMO-zone geduwd moeten worden (bv. ambachtelijke bedrijfjes, diensten, deeleconomie ...).

Tewerkstelling kan trouwens ook op een minder traditionele manier gegenereerd worden. Een gemeente als Temse met enorm veel onderbenutte opportuniteiten op het vlak van **cultuur, sociale economie en (eco)toerisme**, moet meer inzetten om op dat vlak extra jobs te creëren of de initiatiefnemers te ondersteunen.

Temse is trouwens zélf een belangrijke werkgever (gemeentediensten waaronder groendienst, bibliotheek, sportdiensten, het OCMW waaronder de rust- en verzorgingstehuizen, de kunstacademies, de personeelsleden van de politiezone Temse-Kruibeke (binnenkort gefusioneerd met de politiezone van Beveren). De **publieke dienstverlening** dient performant en klantvriendelijk te zijn, wat betekent dat personeelsleden maximaal bijscholingen en opleidingen moeten kunnen volgen en ze ook voldoende promotiekansen moeten krijgen.

Sinds een paar jaren heeft de VDAB geen kantoor meer in Temse. **Werkzoekende mensen begeleiden** naar een (nieuwe) job is er daarmee niet eenvoudiger op geworden. De diensten werden in onze regio gecentraliseerd in Sint-Niklaas. Uiteraard kan er veel digitaal, maar voor mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt moet toch opnieuw een 'hands-on'-methode voorzien worden. Dat gaat dan om langdurig werklozen, oudere werkzoekenden, mensen met een migratieachtergrond, laaggeschoolden... De gemeente Temse is groot genoeg en de uitdagingen zijn hier enorm, daarom vindt TESAMEN dat de VDAB (of de partners van de dienst) hier opnieuw duidelijk en fysiek aanwezig moeten zijn. TESAMEN wil dat mensen hun vaardigheden worden versterkt, hun CV's moeten worden gescreend en dat ze meer concreet moeten worden geholpen om wervende CV's op te stellen. Werkzoekenden moeten daadwerkelijk worden begeleid naar sollicitaties.

Sommige mensen kunnen door omstandigheden (psychische of fysische problemen) niet meer geactiveerd worden voor de arbeidsmarkt. Vroeger bestond het PWA-systeem waarbij mensen bovenop hun werkloosheidsvergoeding nog iets konden bijverdienen door pakweg bewaking te doen op tentoonstellingen, door gemachtigd verkeersopzichter te zijn aan de schoolpoorten, door kinderen op school en ouderen in rustoorden over de middag te helpen bij de maaltijden ... Dat systeem is afgevoerd en vervangen door 'Wijkwerken'. Het wordt niet langer lokaal maar regionaal (Inter-Waas) georganiseerd. TESAMEN wil dat er nog altijd een '**lokale cel**' **sociale tewerkstelling** blijft die het systeem van het nieuwe wijk-werken begeleidt en bijstuurt waar nodig via adviezen.

Vrijwilligerswerk, dat is ook uiterst nuttig werk. Mensen actief in de jeugdwerking, in de ouderenvereniging, sportclubs, het toneel ... we weten allemaal dat vrijwilligers het zout op de patatten zijn. Ze dienen daarom een goede verzekering - betaald door de gemeente - te krijgen en een goede omkadering. De infobrochure rond vrijwilligerswerk dient jaarlijks

geüpdatet en gepromoot te worden. Een financiële tegemoetkoming in de verplaatsingskosten kan ook een middel zijn om mensen aan te moedigen tot vrijwilligerswerk. Tegelijk moet er ook over gewaakt worden dat regulier gemeentepersoneel dat pakweg met pensioen gaat niet geleidelijk aan wordt vervangen door vrijwilligers. Ten slotte: soms worden de vrijwilligers eens gevierd in de gemeente. Dat is een initiatief dat zeker verder gezet moet worden.

TESAMEN wil dat de ambtenaar bevoegd voor economie (zie luikje TESAMEN ondernemen) wordt versterkt door een **tewerkstellingsambtenaar** die initiatieven neemt op de beleidsdomeinen tewerkstelling, werkloosheid, vakantiewerk, bijklussen en vrijwilligerswerk en ter zake ook kan fungeren als lokaal informatiepunt (in samenwerking met de werknemersorganisaties, de werkgeversverenigingen en organisaties als VDAB, RVA, Interwaas en de Verenigde Verenigingen).

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN werken

- Performanter **fietspadennetwerk en openbaar vervoer** om mensen makkelijker van en naar het werk te krijgen.
- Inplanting **KMO-zones beter en overlegd inplannen** (mét makkelijke ontsluiting en leefbaar voor de omwonenden).
- Meer **bijscholingen/opleidingen voor het gemeentelijke personeel** en in het bijzonder aandacht hebben voor het **welzijn van de eigen medewerkers**.
- Er moet opnieuw een **werkwinkel** komen in Temse en werkzoekenden moeten meer 'hands on' begeleid worden naar een (nieuwe) job (incl. screening CV's).
- Wijkwerken, vrijwilligerswerk, bijklussen, vakantiewerk ... : mensen moeten zich er goed en gewaardeerd bij voelen.
- De gemeente voorziet een **vrijwilligersloket** dat adviseert over verzekeringen en fiscaliteit van vrijwilligers.
- Wij blijven als gemeente de **jaarlijkse jobbeurs** in TTS steunen en promoten

TESAMEN ondernemen & winkelen

Door te kiezen voor **bedrijvige en levendige kernen** waar wonen, werken, winkelen en recreatie zoveel mogelijk gebundeld worden, kiest een gemeente meteen ook voor duurzaamheid en leefbaarheid. Ze dragen bij tot de **sociale cohesie**, met gunstige effecten op de veiligheid. Duurzaamheid kan ook gerealiseerd worden door lokaal aan te kopen en

korte-keten projecten zoals restaurants die werken met lokale producten te promoten. Een goed draaiende en lokaal verankerde lokale economie, een sterke middenstand en een diverse horeca bieden tewerkstellingskansen voor inwoners, inkomsten voor de gemeentekas en de levendigheid van dorp of stad.

Het gemeentebestuur kan dit ondernemerschap en de lokale middenstand steunen op verschillende manieren:

- Door de **administratieve overlast** te beperken.
- Door aandacht te hebben voor **evenementen, toerisme en horeca**. Een gemeente waar iets te beleven valt, verhoogt haar aantrekkelijkheid voor jongeren, vermijdt een leegloop naar de grotere steden en vermijdt eveneens een 'koopvlucht' naar de winkelcentra in de regio (Bornem, Waasland shopping Sint-Niklaas, Warande Beveren, Antwerpen en Gent). Dit kan men bekomen door zorg te dragen voor het openbaar domein, inclusief de netheid van zowel de gemeentekernen, de winkelstraten als de bedrijventerreinen. Ook kan er gekeken worden naar 'nieuwe plekken' om ondernemen, horeca en handel onder te brengen. De te herbestemmen kerkgebouwen zijn hier een te onderzoeken opportuniteit. Een ander idee is een maandelijks markt te organiseren in een deel van het centrum (vb. aan de Markt, de Wilfordkaai, de as Kouterstraat-Schoolstraat ...) voor handelaars, ontwerpers, kunstenaars ...
- Door een sterk beleid inzake **kinderopvang** kan er voldoende (financiële) ondersteuning worden voorzien voor sociale ondernemers in de kinderopvang, en starters in het bijzonder. Het goede initiatief van het lokale 'loket kinderopvang' dient nog beter gepromoot te worden. Dat kan ook door de samenwerking te activeren tussen lokale bedrijven/KMO's met de kinderopvang.
- We moeten verder inzetten op het fysiek realiseren van het lokale **Huis van het Kind** als belangrijke verbindende sector.
- Via projecten van samen-aankoop, reparatie-café's en korte keten-initiatieven moeten we nog meer bekijken hoe de bestaande **lokale economische spelers betrokken** kunnen worden.
- We moeten ook oog hebben voor de specifieke noden van **ondernemers in moeilijkheden** (sociaal onderzoek in functie van het tijdelijk recht op leefloon, artikel 60, tijdelijke opvang in noodwoningen, doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten).
- De **link onderwijs en economie** kan versterkt worden via demonstratie-evenementen of het ondersteunen van bedrijfsbezoeken.
- Door een gemeentelijke **aankooppolitiek** te hanteren die stabiel is in de tijd en ook lokale spelers aan bod laat komen.
- De gemeente kan een rol opnemen in de **strijd tegen sociale dumping**. Bij een positieve actie zoals Talentenwerf in de bouwsector slaagt men er bijvoorbeeld samen in om werkzoekenden op te leiden tot valabele arbeidskrachten in de bouw.

- Met TESAMEN engageren we ons om de titel “**Fairtrade Gemeente**” te behouden.
Acties en promoties voor sociale en ecologische duurzaamheid zijn continu nodig in een mondiale context met eerlijke handel als basisbeginsel. Tegelijk bekijken we de mogelijkheid om een gemeentelijke locatie beschikbaar te stellen voor de lokale Wereldwinkel zodat de inkomsten van de winkel -die draait op vrijwilligers- niet opgaan in huurgelden.
- De **toeristische dienst** op de Markt is ook meer open tijdens weekends en verlofdagen, de momenten waarop meer toeristen en andere dagjesmensen naar onze gemeenten afzakken.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN ondernemen en winkelen

Unizo Temse lanceerde begin 2024 een reeks prioriteiten. Met TESAMEN nemen wij een deel van die voorstellen graag op in ons programma:

- We willen werk maken van groene, visueel aantrekkelijke openbare ruimtes.
- We streven naar een **divers en kwalitatief winkellandschap**.
- We willen **bruisende dorpskernen** en aantrekkelijke evenementen waarbij handel en horeca optimaal samenwerken.
- We organiseren **overleg met werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties** om samen na te denken over hoe we de lokale economie in Temse kunnen aantrekken en laten floreren.
- De gemeente kan **netwerkavonden, infosessies** en **begeleiding** faciliteren voor startende ondernemers in samenwerking met gespecialiseerde partners.
- De gemeente kan een regierol spelen in het **(driemaandelijks) samenbrengen van ‘Ondernemend Temse’, de TTS-vereniging, Unizo en onafhankelijke ondernemers**.
- Het **gemeentelijk ‘loket KMO/Economie’** moet een drijvende kracht zijn en daarvoor ook meer bereikbaar (met ruimere openingsuren). Een voltijdse ambtenaar lokale economie moet duidelijk ten dienste staan van de promotie van de lokale ondernemers, winkeliers, horeca-uitbaters ... Handleidingen en realistische taakomschrijvingen zijn terug te vinden op de website van de VVSG.
- Bij wegenwerken pleiten we voor een goede afstemming tussen de verschillende actoren zodat de **hinder en de duurtijd beperkt worden in tijd en ruimte**.

- Wij stimuleren ondernemers en winkeliers om naar het centrum te komen en een nieuwe invulling te geven aan **leegstaande winkelpanden**. Dat kan bijvoorbeeld door een **tijdelijke huursubsidie** te geven aan ondernemers die een innovatieve zaak of een zaak met (voeding)specialiteiten willen beginnen in de winkelkern.
- Het **heraangelegde kernwinkelgebied** zal binnenkort opnieuw in gebruik worden genomen. Zaak is om daar een **dynamische heropstart** te realiseren in samenspraak met de bewoners en de winkeliers en in samenhang met de lopende of toekomstige ruimtelijke projecten zoals: de ISA-site, de OCMW-campus en de AZ-Nikolaas-polikliniek. We moeten daarvoor 'out of the box' durven denken inzake parkeervoorzieningen, groen, brede fiets- en voetpaden en bereikbaarheid van de verkeersluwe winkelstraten. De **nieuwe Kouterstraat** biedt vele kansen, we moeten die grijpen.
- **Openbare aanbestedingen** moeten nog duidelijker gecommuniceerd worden bij bewoners en lokale ondernemers.
- Op vlak van ondernemen kan de gemeentelijke website een update gebruiken, en waarom niet een **(digitale) nieuwsbrief voor ondernemers?**
- We pleiten voor een **geldautomaat in elke deelgemeente**.

TESAMEN voor eerlijke en transparante belastingen

Belastingen zijn gerechtvaardigd als ze eerlijk en billijk zijn en geïnd worden **naar draagkracht van eenieder**. Ze dienen om allerlei zaken te financieren, waar iedereen beter van wordt en die als individu onmogelijk te dragen zijn. Ons kwalitatief onderwijs bijvoorbeeld, het aanleggen en onderhouden van wegen, onze gezondheidszorg ...

Ook de gemeente Temse kan dankzij belastingen heel wat verwezenlijken: sportinfrastructuur, de bibliotheek, het groenonderhoud, gemeentelijke wegen, voetpaden, fietspaden, cultuur ... Met TESAMEN vinden wij dat het gemeentebestuur transparant moet zijn en uitleggen waarvoor er gemeentelijke belastingen zijn en als die worden verlaagd of verhoogd, wat daar dan tegenover staat of wat de consequenties zijn.

De vorige bestuurders in Temse beloofden vaak om de belastingen te doen dalen. De **personenbelastingen** bleven echter hetzelfde en de opcentiemen gingen in 2013 omhoog voor de hele bestuursperiode.

Opcentiemen zijn heffingen die gemeenten (en provincies) heffen **op de onroerende voorheffing**, een belasting die bij ons door het Vlaams Gewest geheven wordt op

onroerende eigendommen (eigen woonst, bedrijfspanden enz ...). In Temse is die dus verhoogd met liefst 33%. Dat tikt zwaar aan. Mensen met een eigen woonst moeten sedertdien jaarlijks 100 tot 400 euro meer ophoesten. Wat de mensen daarvoor in de plaats kregen, is een vraagteken.

TESAMEN wil dat er zorgvuldig wordt uitgelegd wat er gedaan wordt met de gemeentelijke belastingen en wil bekijken hoe die belastingen onder controle kunnen komen en of ze ook 'moduleerbaar' zijn, zodat mensen die pakweg in een verloederde buurt een woning aanpakken minder opcentiemen moeten betalen, en mensen in een preciaire situatie (zoals alleenstaanden) andere tarieven kunnen krijgen. **Alleenstaanden** zijn namelijk vaak fiscaal benadeeld en veel van hun vaste kosten zijn even hoog als die van gezinnen met meerverdieners. Maar ook daar moet nuance mogelijk zijn. Alleenstaanden en **gezinnen die het met één inkomen** moeten stellen, dreigen in de financiële problemen te komen wat niet alleen stress inhoudt maar er ook voor zorgt dat velen terechtkomen in armoede.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor eerlijke en transparante belastingen

- TESAMEN wil dat er zorgvuldig wordt uitgelegd wat er gedaan wordt met de **gemeentelijke belastingen** en dat er een studie uitgevoerd wordt naar de mogelijkheid van belastingen die rekening houden met eenieders draagkracht (bv alleenstaanden), minstens al op gemeentelijk niveau.
- **Disproportionele belastingen** die het ondernemerschap ontmoedigen, moeten herbekeken worden. Voorbeelden zijn: overdreven dossierkosten om vergunningen te krijgen, belastingen op het openblijven na het sluitingsuur, belasting op drankslijterijen, belastingen op zonnepanelen als bedrijfsoppervlakte, taksen voor aanplakborden ...
- De **polderbelasting in Elversele/Tielrode voor het polderbestuur 'polder Schelde-Durme-Oost'** moet worden **afgeschaft**. De mensen die in Groot-Temse wonen in een zone die wordt beheerd door andere polderbesturen betalen niks. Deze oneerlijke polderbelasting kan worden afgevoerd samen met de gedateerde polderbesturen. Het polderbeheer kan dan onder de vleugels van de provincie Oost-Vlaanderen komen. Dat bestuur staat nu al in voor de meeste niet-bevaarbare waterlopen in onze gemeente en de mensen betalen dat bestuur al via de provinciale belastingen. De gronden uit het 'tussenniveau' mee in beheer nemen, moet kunnen.
- We zorgen voor een **automatische toekenning van de vermindering van de gemeentebelasting voor alleenstaanden en grote gezinnen**. Via de kruispuntbank kan de gemeente aan de nodige gegevens geraken.
- Met TESAMEN vinden we dat kleine en middelgrote gemeenten (zoals Temse) **ondergefinancierd** worden. Bijsturing is nodig om onze taken (zoals de financiering van de hoge pensioenkosten van ons ex-personeel) goed te kunnen blijven uitvoeren. Wij kijken op dat vlak uit naar de bovenlokale bestuursakkoorden.

TESAMEN water en natuur als troef uitspelen

Elversele, Tielrode, Temse en Steendorp en de gemeenten aan de overzijde van het water hebben één grote gezamenlijke **belangrijke troef: water en natuur**. Vertaald naar de rivieren de Schelde en de Durme, de dijken daarlangs en de polders (Oost-Sive, Groot- en Klein Broek), de Wase cuesta-hellingen, het Scheldepark, de Durmetuin en het provinciaal domein Roomacker (beiden in Tielrode), het Gelaagpark, het Fort van Steendorp, het Kijkverdriet, de Roomkouter (allemaal in Steendorp), vele voormalige kleiputten (Waesmeer, Tielrode, Steendorp), het bolle akkergebied tussen de Schelde- en Durmevallei en Sint-Niklaas ... Dat heeft allemaal zoveel potentieel, niet alleen toeristisch maar ook voor de fysieke en mentale gezondheid. Maar dat wordt nog te weinig naar waarde geschat. Integendeel, onder andere de ontpoldering langs de Durme in Elversele en Tielrode maakt de mooie **dijken langs de Durme** definitief ontoegankelijk voor fietsers en voetgangers. De dijk blijft wel gedeeltelijk toegankelijk voor voetgangers en fietsers, maar men kan er niet meer door om van A naar B te gaan. Dit was onaanvaardbaar voor TESAMEN, maar men heeft doorgezet en de dijken doorbroken zonder fiets- en wandelbruggen over de bressen te voorzien. We bewaken de toekomstige ontpolderingsprojecten (Groot Broek Elversele/Waasmunster en Oost-Sive Temse/Steendorp) zodat men niet opnieuw dezelfde historische fouten begaat.

En waarom niet nadenken over het verlengen van het jaagpad vanaf de voormalige Boelwerf tot op de Wilfordkaai (Kleine Kaai) achter de Molens van Temse? Dat is een zichtbare 'missing link'. Een vindingrijke ingenieur kan dit beslist zo tekenen dat het een juweeltje wordt om naar te kijken en om op te vertoeven. Allicht valt dit te onderhandelen met de Vlaamse Waterweg. Na een ontduubelde Scheldebrug ook een ruime **fiets- en wandelbrug**? Meteen wordt de gevaarlijke 'hoekige haak' die het fietspad maakt via de Markt van Temse weggenomen. Te veel recreatieve fietsers moeten zich nu tussen het drukke autoverkeer mengen.

Ook de **Durmetuin** in Tielrode moet duurzaam verankerd worden tot publiek toegankelijk park. Ruimtelijk is dat al vastgelegd, maar door het einde van de concessie moet gekeken worden wie eigenaar wordt en het gebied zal onderhouden en ontsluiten (mogelijke pistes: gemeente, provincie, gewest, Natuurpunt, een privé-eigenaar met een hart voor bomen ... of een combinatie van die actoren). TESAMEN zal met argusogen dit dossier nauwgezet volgen en gaat ondubbelzinnig voor de duurzame oplossing met behoud van de bomentuin, toegankelijk voor het publiek.

TESAMEN vindt dat onder andere in Steendorp het hele gebied tussen het fort, het centrum van de deelgemeente en de Schelde kan worden uitgebreid. Wij zijn dan ook tevreden dat **de voormalige steenbakkerij wordt herbestemd tot een extra natuurrecreatiegebied** zodat al de aanpalende zones 'aan elkaar' kunnen groeien. Net als het Gelaagpark, het Fort en de Roomkouter kan een gedeeld beheer zorgen voor de ontwikkeling en de ontsluiting van het gebied. Toekomstige gewestelijke plannen voor de Oost-Sive-polder moeten ook van nabij opgevolgd worden. Daarbij moeten de dijken toegankelijk blijven.

Het **Scheldepark** krijgt terug een centrale rol in de recreatie, het toerisme en de educatie, zoals het vroeger was. Uiteraard met een hedendaagse invulling van wat een park vandaag is.

TESAMEN wil kijken hoe een veelheid aan versnipperde parken en parkjes, bossen en bosjes, poelen, ruige weiden en amfibiënpoeien beter **met elkaar verbonden** kunnen worden ... tot zelfs in de kern van de gemeente, zodat de natuur en het groen niet enkel als decoratie 'aan de rand' bestaat, maar ook als een verbindend levendig element doorheen de gemeente slingert en de natuur tot aan de voordeuren brengt. We hanteren daarvoor de 3-30-300-vuistregel: elke woning heeft nood aan 3 zichtbare bomen, 30% 'klimaatgroen' in zijn omgeving en toegankelijk groen op 300 meter. Allicht kan ook de publieke openstelling van semi-private tuinen daar een rol in spelen. Zo kunnen en moeten de restruimten tussen (al dan niet gestapelde) woningen genietbaar zijn voor iedereen. Planologisch moet het mogelijk zijn om in het centrum, als er een verkrotte of vervallen woning verdwijnt, daar ook eens creatief te kijken of er geen speelplaats of een groene 'doorsteek' kan komen naar een achtergelegen parkje in plaats van de boel 'dicht te betonneren' met een krap appartementsblok.

Speelplekken, moestuintjes, bloemenweiden, wandelpaden ... die moesten er ook komen aan **de vijvers van de voormalige Boelwerf**, als link tussen Cauwerburg en De Zaat. Een overlegvergadering met de buurt (eind 2023) ging te beperkend over een kleine graszone. De buurt heeft vele goede ideeën om de hele vijverzone nog aantrekkelijker te maken en om die te verbinden met de Cauwerburgwijk. We kijken TESAMEN uit naar initiatieven ter zake. Maar waarom ook niet de niet-omheinde gazons tussen de hoge appartementen aan de waterkant anders inrichten? In bepaalde wijken ontbreekt nog een **publiek toegankelijk park of groenzone**: op de Velle bijvoorbeeld, of in een aantal centrumstraten zoals de buurt van de Volksplaats. Rond voetbalterreinen, ouderenvoorzieningen of scholen kunnen ook groenzones aangelegd worden die dan meteen toegankelijk gemaakt kunnen worden voor de omwonenden.

TESAMEN ijvert ook voor de aanleg en uitbreiding van bestaande volkstuintjes. Die hebben een bewezen positief effect op de samenhang tussen de omwonenden en ze bevorderen de sociale omgang. Het kunnen échte ontmoetingsplekken worden met picknicktafels en bankjes.

Het unieke netwerk aan kerkwegeltjes, buurtwegels, trage wegen ... dat Groot-Temse kent moet maximaal benut worden voor fietsers en voetgangers die hiermee een veilig en mooi alternatief krijgen om van A naar B te gaan. Op een aantal plaatsen (o.a. Elversele) moet in een overleg tussen gemeente en de eigenaars blijvend gewerkt worden om die wegeltjes te heropenen of open te houden en te optimaliseren. De missing links moeten worden weggewerkt zodat men vlotjes van Steendorp naar Elversele kan wandelen.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN water en natuur als troef uitspelen

- **Water en natuur maximaal uitspelen als grootste troef van Temse.** Overkapte beken (zoals de Hollebeek en de Vrouwenhofbeek) kunnen op bepaalde plaatsen terug opengelegd worden en we kunnen historische inhammen aan onze rivieren beter accentueren (Wilfordkaai, Steendorp en Tielrode)
- **Dijken langs rivieren willen we maximaal toegankelijk houden**, bij ontpoldering en het wegnemen van jaagpaden willen we fiets- en wandelbruggen voorzien.
- We voorzien een **fiets- en wandelbrug van De Zaat naar de ‘kleine kaai’ (Wilfordkaai)** achter de Molens van Temse.
- We overleggen met de eigenaars van de Molens van Temse hoe dit waardevol beeldbepalend gebouw tussen Markt en Schelde een kwalitatieve nabestemming kan krijgen. We vragen hiervoor advies aan de Vlaamse Bouwmeester.
- In samenwerking met scheepsbouw-erfgoedorganisatie *Op Stoapel* gaan we na hoe er een **Boelwerf-museum** kan worden gerealiseerd met het rijke archief van de voormalige werf. Die had ooit wereldfaam en zorgde voor welvaart in de Scheldegemeente. Het was ook een nationale industrie die veel kameraadschappen smeedde en alle lagen van de bevolking met elkaar verbond. Het blijft een rijke bron voor onze sociale geschiedenis. Dat verdient een permanente toonplek.
- We zoeken een oplossing voor de **Durmetuin Tielrode** waarbij in samenspraak met de eigenaars het park publiek toegankelijk gemaakt en gelinkt aan de dijken via de Paardenpolder - dat kan in ruil voor het onderhoud door de gemeente van de mooie bomentuin.
- Het **Scheldepark** gaan we nog meer opwaarderen tot een echt natuurlijk ingericht park en tegelijk willen we het ook voldoende toegankelijk maken zodat de recreatieve functie beter uit de verf komt.
- We willen **meer groen en water ‘tot in centrum’** van de gemeente trekken (dat staat zo in het **gemeentelijk beeldkwaliteitsplan**). We denken dan aan groene linten, paden, ‘ontpitting’ van centrumstraten (woning die vrijkomt moet niet meteen een appartementen-stapel worden, de herbestemming kan ook een groen parkje worden of een speelpleintje). We willen ook ‘missing green links’ realiseren (bv. op de Velle).
- Het **trage wegenbeleid** willen we verder optimaliseren.
- We bestuderen de realisatie van **zwemzones in de natuur**. Genieten van de natuur en tegelijk afkoeling zoeken tijdens hete zomers is een extra stimulans om de waterkwaliteit te verbeteren en bewaken
 - Het **Waesmeer** kan in samenspraak met de eigenaars opnieuw (zoals vroeger) een afgebakende zwemzone krijgen;

- We bekijken ook op andere locaties in Steendorp, Temse, Tielrode en Elversele of er veilige zwemplekken kunnen komen (eventueel kijken we met buurgemeente Bornem of er mogelijkheden zijn in de Oude Schelde)

TESAMEN voor kleiputten, geen afvalputten

In heel Groot-Temse zitten in de ondergrond kleilagen die al eeuwenlang ontgonnen werden. Vooral op de cuesta-hellingen in Tielrode en Steendorp ontstond daarom in de 19de eeuw een bloeiende lokale **steenbakkerij-industrie** waarvoor kleigroeven werden uitgegraven. Van zodra die kleiputten 'uitgeput' raakten, werden ze veelal overgelaten aan de natuur. Daardoor ontstonden prachtige natuurgebieden (cfr. de vijvers op de Roomacker in Tielrode en het Gelaagpark in Steendorp) of recreatieve vijvers als het Waesmeer op de grens van Tielrode en Temse.

Al van zodra de kleiontginning stopte, liggen er **zand- en afvalbedrijven op de loer** om die putten - vaak onder het mom om er een natuurlijke nabestemming aan te geven - te vullen met allerlei vervuild slib of afgegraven zand van bouwwerven. Nabestemming als industrie kan trouwens niet. Maar toch... de voorbije gemeentebesturen waren niet altijd eenduidig in hun ruimtelijke keuzes.

Gelukkig hebben wij in onze gemeente waakzame burgers en actieve **burgerinitiatieven** zoals Steendorp Leefruimte, Ons Streven, de bewoners van het Waesmeer en het Roomacker-comité die elke bouw- en milieuvergunningaanvraag nauwgezet opvolgen.

Zo kon o.a. in **Steendorp** worden vermeden dat de voormalige kleigroeve van de Swenden-steenbakkerij werd opgevuld met vervuild Scheldeslib. Uiteindelijk kwam er door acties van zowat de hele Steendorpse bevolking een nabestemming, met opvulling met propere grond uit een uitgegraven Deurganckdok. Daardoor werd de volledige oude kleiput omgevormd tot het gewestelijk (en gedeeltelijk gemeentelijk) natuurgebied Roomkouter, waar ook een Natuurhuis kwam. Het ligt prachtig tussen de Scheldepolders, het Gelaagpark, het Fort van Steendorp en de dorpskom van Steendorp. Geslaagd!

Hetzelfde was jaren eerder al gebeurd met de drie kleiputten in **Tielrode** gelegen op het provinciaal domein Roomacker. Het is een ware attractie voor omwonenden, scholen en zondagse recreanten die op Roomacker komen ontspannen.

Het **Waesmeer** is een mooi voorbeeld van hoe eigenaars met geld altijd opnieuw beginnen over aanvoeren van zand om die putten te vullen of 'na te bestemmen' zodat er 'mooie wandelpaden en vogeleilanden' komen. Recent nog moesten de tonnen aangevoerd zand dan weer dienen om de woekerende Japanse Duizendknoop te bestrijden. Nonsens natuurlijk, die exoten-plant was er precies gekomen door illegaal aangevoerde en vervuilde grond. Voor de Waesmeer-bewoners moet er in of rond de vijver al lang geen zand meer

zijn. Onderhoud daarentegen is wel noodzakelijk. Maar daar zijn de eigenaars niet in geïnteresseerd.

In Temse zijn er in de nabije toekomst **nog 'kleiput-dossiers' op komst**: de Blauwhof-kleiputten in Steendorp of de kleiputten van de voormalige steenbakkerij in de Hofstraat in Tielrode. Voor TESAMEN mag heel die puttenzone bij het provinciaal domein gevoegd worden.

Het probleem met al die voormalige kleiputten is dat de Vlarem-wetgeving voorziet dat ze moeten worden 'opgevuld'. Voor TESAMEN en vele natuurverenigingen gebeurt dat bij voorkeur gewoon met water, zodat fauna en flora daar op natuurlijke wijze weer hun ingang vinden. De gemeente Temse moet daarom een '**masterplan kleiputten**' uitwerken zodat iedereen weet dat de opvulverplichting vervalt. De onredelijke mobiliteitsproblemen alleen al om duizenden en duizenden vrachtwagens op en neer te laten rijden om die putten op te vullen, zijn onaanvaardbaar voor de vele omwonenden.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor kleiputten, geen afvalputten

- We tekenen een **masterplan voor de nabestemming van kleiputten** uit en dat voornemen nemen we al op in het nieuwe **gemeentelijke Plan Ruimte**.
- De voormalige **steenbakkerij Steendorp** bouwen we verder uit als 'missing link' in het lappendeken aan natuurgebieden/fort/polders/rivierkant/Gelaagpark/Roomkouter.
- Er mag **geen énkele verkaveling komen op de Roomacker-site in Tielrode** en de nabijgelegen waterputten van de voormalige steenbakkerij voegen we bij het provinciaal domein.

TESAMEN voor een duurzame energie- en klimaattransitie

De gemeente Temse kan een belangrijke rol spelen bij de **promotie van duurzame energie**. Er zijn nauwelijks ondersteunende gemeentelijke premies voor o.a. groendaken en als er aanvragen komen voor windmolenprojecten, dan wordt er nog te weigerachtig en argwanend naar gekeken. Te weinig gemeentelijke gebouwen hebben zonnepanelen op het dak. Voor TESAMEN mag dat allemaal wat ambitieuzer. We moeten beginnen met nagaan hoeveel de gemeente jaarlijks zélf uitgeeft aan energie en hoe dat zuiniger en duurzamer kan. Meteen het tweede jaar na installatie van eigen zonnepanelen kan de winst al terug geïnvesteerd worden in nieuwe groene stroom of premies voor de inwoners.

Door bovengemeentelijk samen te werken in het kader van **Waasland Klimaatland** begint de aandacht voor duurzame energie wél te groeien. Temse heeft het

burgemeestersconvenant mee ondertekend, wat een goede zaak is. Aan de op-/afrit Steendorp/Haasdonk werden de eerste windmolens opgericht. TESAMEN wil de 'gemeentelijke visie' rond windmolens (die veel te restrictief is) herschrijven zodat er meer projecten inzake windenergie op ons grondgebied kunnen komen.

De gemeente Temse kan in de schoot van de milieudienst een cel energie oprichten. Daarbij wordt in de eerste plaats gewerkt aan het installeren van **zonnepanelen** op gemeentelijke gebouwen met een groot dakoppervlak en een verhuursysteem van daken opzetten, zoals reeds in andere gemeenten gebeurt. Bewoners van Temse, die schaduwrijke daken of onvoldoende investeringsmiddelen hebben en die dat wensen, zouden via een coöperatief systeem kunnen participeren in de zonne-energieproductie (en daar eveneens via coöperatieve aandelen winsten uit kunnen halen). Gelijkaardige systemen kunnen worden opgezet rond **windenergie en warmtekrachtkoppelingen**.

Een belangrijk luik in het tegengaan van energieverstopping is uiteraard een goede isolatie van woningen en het energieverbruik beperken. TESAMEN rekent op de voortgang van de energietechnologie en op een gemeentebestuur dat zich goed laat adviseren en alle informatie voor de burgers overzichtelijk bundelt. Andere mogelijke maatregelen zijn het organiseren van groepsaankopen en subsidies voor groendaken. De gemeente kan een warmtescan laten uitvoeren en deze beschikbaar stellen aan bewoners die dat wensen zodat ze zich bewust worden van het warmteverlies van hun eigen woning.

Er moet ook voldoende aandacht zijn voor energietransitie bij **gemeentelijke aankopen**, zoals bijvoorbeeld het geleidelijk overschakelen naar voertuigen met duurzame aandrijving bij de vervanging van het wagenpark. Burgers die een elektrische auto aanschaffen, moeten ook voldoende mogelijkheden hebben om deze op te laden. En aan centrale fietsstallingen zoals aan het nieuwe zwembad of het treinstation kunnen ook **laadpalen** voor elektrische fietsen komen.

Ook mensen met een bescheiden inkomen moeten toegang hebben tot productie en afname van hernieuwbare, duurzame energie. De **klimaat - en energietransitie moet sociaal rechtvaardig zijn en ook haalbaar voor mensen die het financieel moeilijk hebben**.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES

- We onderschrijven lokaal het doel om de **opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C**. De technologie om fossiele brandstoffen te vervangen is vandaag beschikbaar, betaalbaar en zorgt niet alleen voor minder klimaatschade, maar ook voor minder gezondheids- en milieuschade. Denk bijvoorbeeld aan fijn stof dat we inademen en stikstof die onze natuur verstikt.

- In de eerste plaats willen we in de **gebouwen, voertuigen en gereedschappen van de gemeentediensten zelf resoluut kiezen voor energiebesparing en elektrische energie**. De groenste energie is deze die je niet verbruikt en elektrische vormen van energie zijn altijd zuiniger en gezonder dan brandstoffen. De gemeente kan ambitieuzer zijn en het goede voorbeeld geven: op alle grote daken van gemeentelijke gebouwen moeten zonnepanelen komen - daarbij moeten bewoners de kans krijgen om te participeren via coöperatieven en moet de energiewinst meteen het jaar na de investering al opnieuw geïnvesteerd worden in nieuwe groene stroom en premies voor de bewoners - ook op de daken van industriële complexen en schoolgebouwen is nog ruimte voor zonnepanelen, de gemeente moet deze initiatieven aanmoedigen
- Duurzame energie betekent ook **meer gemeentelijk vervoer met duurzame aandrijving**.
- We stimuleren het gebruik van warmtepompen actief, omdat ze de meest duurzame oplossing zijn voor verwarming én koeling. Bovendien ondersteunen we collectieve systemen, zoals warmtenetten, die extra voordelen hebben, zoals lagere investeringskosten en een hoger rendement. Dit staat ook in het warmteplan dat is gepresenteerd aan de commissie Ruimte, waarin potentiële locaties voor deze collectieve oplossingen in kaart zijn gebracht.
- Het installeren van verwarming via collectieve of particuliere **warmtepompen**, geplaatst door lokale installateurs, is in elk geval een uitstekende manier om van het gas af te stappen. Warmtepompen kunnen koelen en beschermen dus ook tegen de gezondheidsnadelen van langdurige hittegolven. Burgers en zelfstandigen helpen we door bodemwarmtepompen ook mogelijk te maken op openbaar domein, waarbij we deze straat per straat bekijken. Zo kunnen ook rijwoningen genieten van betaalbare, milieuvriendelijke warmte en mensvriendelijke koeling.
- Met de nabijheid van de E17, N16, N41 en een lokale economie die sterk afhangt van transport, is er nood aan **properder vervoer in Temse**.
- We ontharden de gemeentelijke parkings en onderzoeken op welke parkings we **zonnepanelen** kunnen plaatsen met laadpalen zodat op die plekken elektrische fietsen, brommers, bussen, vrachtwagens en auto's kunnen worden opgeladen. Door bomen aan te planten op ruime parkings maken we Groot-Temse meer hittebestendig.
- Bij **bronbemaling** dient het opgepompte water, indien technisch mogelijk, opnieuw geïnfiltreerd te worden, de tweede optie is lozen in oppervlaktewater. Alleen indien beide niet mogelijk zijn mag in de riool geloosd worden.

- **We zetten maximaal in op wind- en zonne-energie, warmtekrachtkoppeling-installaties en warmtenetten.**
- We willen met TESAMEN de **‘windmolen-visie’ van het aftredend bestuur grondig herzien** gezien de aangepaste regelgeving
- **Isolatie van woningen:** de gemeente kan de burgers wegwijs maken op vlak van premies: waar en hoe zijn premies te verkrijgen en bij welke firma’s kan je terecht voor het laten uitvoeren van de werken? Bewoners die zelf de aanvraag niet kunnen opstellen of indienen, worden hierin bijgestaan. We werken daarbij met ‘focuszones’ zoals onlangs in ‘t Foort werd opgestart (zoals beschreven in de rubriek TESAMEN Wonen).

TESAMEN opkomen voor ruimte

Op het vlak van ruimtelijke ordening staan we voor een periode van grote veranderingen. Lokale overheden krijgen meer autonomie in beslissingstrajecten. Zij zijn ook het best geplaatst om een beleid uit te tekenen met meer gedragen plannen via een doorgedreven vorm van participatie en inspraak. Meteen bij aanvang van de legislatuur moet een serieus tandje bijgestoken worden om het **Plan Ruimte** tot een goed einde te brengen (het gaat om de actualisatie van ons ‘oud’ Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan (GRS)).

Voorbijgestreefde Ruimtelijke Uitvoeringsplannen moeten even ‘on hold’ gezet worden tot de grote principes van het nieuwe Plan Ruimte vastgelegd zijn. Dat blijkt bijvoorbeeld uit recente woonbehoeftestudies - er is vanuit de lokale bevolking helemaal **geen vraag meer om extra woongebieden aan te snijden**. We moeten eerst even afstand nemen, zodat we een klare kijk krijgen op wat wij nog willen (en kunnen). We streven naar het maximaal behoud van de open ruimte in de buitengebieden, met voldoende plaats voor herstellende landbouw (zie verder in dit programma). Er moet ruimte blijven voor KMO- en industrie-activiteiten, en het bestaand woongebied moet verduurzaamd en aangenamer gemaakt worden. De aangekondigde nieuwe regelgeving inzake de **betonstop** en de peperdure aanleg van nutsleidingen zullen ons sowieso verplichten om ons denkpatroon uit de jaren ‘60/’70 van de vorige eeuw te herzien.

TESAMEN wil in het nieuwe Plan Ruimte de **RUP’s herbekijken** die woongebieden en woonuitbreidingsgebieden en KMO-zones handhaven in zones welke conform de nieuwe visie van onder andere de Vlaamse Regering niet langer thuishoren in te slecht ontsloten gebieden. Het aftredend bestuur heeft alvast een eerste goede stap gezet met het ontwikkelen van een visie rond wonen en de feitelijke bevrozing van woonuitbreidingsgebieden en woongebieden in de buitengebieden. Voor TESAMEN mag er dan conform die ‘visie op wonen’ **geen enkel verkaveling meer komen op de Roomacker-site in Tielrode**. Ook slecht ontsloten - wegens problematische verkeersafwikkeling - woonzones moeten een andere invulling krijgen (zoals het deel-RUP Cauwerburg uit het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan tussen het Waesmeer en de Rozenwijk). In die laatste woonzone verzet de gemeente zich terecht tegen de verouderde

plannen van de provincie. De komende legislatuur moet het niet langer realiseren van de mega-verkaveling in de Smesstraat juridisch verankerd worden in het nieuwe Plan Ruimte.

Het (héle) **centrum van de gemeente** (winkelkern, Wilfordkaai, de 'oude' wijken met rijwoningen aan de centrumstraten, de ISA-site, de OCMW-campus/ziekenhuis ...) moet centraal komen te staan in de aandacht van de komende jaren. Dit plan mag niet het zoveelste in de rij worden en moet ingebed zijn in een totaalvisie die het Plan Ruimte biedt. Het is logisch dat ook alle andere belangrijke plannen (zoals pakweg het geactualiseerde mobiliteitsplan en de visie inzake wonen, werken/economie, winkelen, jeugd, cultuur ...) hiermee sporen.

Tegelijk vergeten we De Zaat niet. Hier willen wij de graszone aan de **Vijvers van Den Esch** ten noordwesten van de Tekenaarslaan liefst niet helemaal volgebouwd zien. Deze open ruimte in het centrum van Temse is waardevol en noodzakelijk. Jong en oud hebben in deze scheepsbouwwijk nood aan meer publieke ruimte om te voetballen, om elkaar te ontmoeten, om te ontspannen. De Zaat heeft de **allure van een stedelijke wijk**. Tegelijk is het aanbod aan openbaar vervoer of deelmobiliteit precies in die wijk beperkt. De Zaat is voor ons toe aan een lichte herdenking waarbij we onder leiding van architecten en planologen een **realisatiegericht wijk-update programma** uitwerken, om bijvoorbeeld de doorwaadbaarheid tussen de Philippe Saverysstraat en de Scheldekant te vergroten tussen de woontorens. Nu kan je maar op een beperkt aantal plaatsen de 'doorsteek' maken. We willen de mobiliteit op De Zaat ook verhogen via een ruimer aanbod aan deelwagens en deelfietsen. Wij zien graag een bustraject van De Lijn dat aan De Zaat passeert, zodat de vele bewoners en toeristen aan de Scheldekant kunnen kiezen voor openbaar vervoer.

De **nieuwe Wilfordkaai** is niet meteen het meest geslaagde herinrichtingsproject van de voorbije jaren. Er is de straat (eigendom van de gemeente) die nog deels aangepakt moet worden en er is het geprivatiseerde gedeelte (de rivierkant) die een halfbakken herinrichting onderging. Dat privé-gedeelte (dat voor decennia in concessie werd gegeven door de Vlaamse Waterweg) omvat twee zones waar een private betaalparking ligt, twee horeca-paviljoenen (waardoor een deel van de buurtbewoners het zicht op de rivier verloor), een aantal saaie gazons en een 'esplanade' met oprittegels langsheen het water met een hitteversterkend effect op warme zomerdagen. Het hele project dient de belangen van enkelen en de omwonenden hebben 0,0% inspraak gehad. Anno 2024 kan het voor TESAMEN niet meer dat dit soort projecten helemaal boven de hoofden van de mensen wordt beslist. De gedeeltelijke invoering van eenrichtingsstraten werd bijvoorbeeld destijds op een paar dagen gerealiseerd en de bewoners konden het lezen in een flyer, op een moment dat de verf van de nieuwe parkeervakken nog nat was.

Het **gemeentelijke gedeelte** (de straat tegen de huisgevels) van de Wilfordkaai moet voor TESAMEN opnieuw aangelegd worden, waarbij de focus meer op de 'pleinsfeer' komt te liggen. Het in concessie gegeven gedeelte aan de rivierkant moet daarin 'overvloeien', waarbij maximaal uniformiteit in straatinrichting dient te worden nagestreefd. Bewoners, terrasgangers en recreanten die te voet of met de fiets komen, moeten centraal komen te staan in het nieuwe totaalproject. De auto kan dan gezien worden als een 'gast' die zijn bestemming zoekt: de (gemeenschappelijke of particuliere) parkings en garages van de bewoners.

Idealiter voor TESAMEN zou zijn dat het beheer van de **Wilfordkaai terug (volledig) in gemeentelijke handen** komt, dan kan er ook opnieuw in overleg met de omwonenden gewerkt worden. Zo nodig moet de **concessie** maar opnieuw onderhandeld worden. De parkeerzones zijn alvast in het gemeentelijke parkeertoezichtstelsel ondergebracht.

De belangrijkste **troeven** van de hele Wilfordkaai worden momenteel **nog veel te weinig uitgespeeld**: dat gaat dan om de Schelde zélf, het waardevolle bouwkundig erfgoed (interbellumpanden), het toerisme en de ontspanning. Waar zijn de speelplekken, de paadjes in het gras, zithoeken, fietsenstalling met laadpalen voor elektrische fietsen? En de rol van de Wilfordkaai kan helemaal versterkt worden als de Waterbus vanuit Antwerpen wordt doorgetrokken tot in Temse. TESAMEN wil ook bekijken hoe er vanop het dijkpad op De Zaat een fiets- en wandelbrug wordt getrokken langs de Bloemmolens tot op de kaai. Dan zal er een interessante wandel-esplanade ontstaan die het nieuwe gedeelte op de voormalige Boelwerf met de (hopelijk binnenkort gerestaureerde) Boelwerfkraan en de horecazaken aldaar zal linken aan het oudste gedeelte van Temse: het Klein Kaaik. Wij zijn er zeker van dat de Wilfordkaai dan écht het bruisende hart van de gemeente kan worden.

Met de hulp van een **gemeentelijke participatie-ambtenaar** zullen we alle stappen bij grootschalige planologische processen, bij grootschalige appartementencomplexen en grote verkavelingen uitleggen (of laten uitleggen door experts) zodat alle omwonenden de impact daarvan goed op voorhand kunnen inschatten en zodat eigenaars **meer gedragen en onderhandelde projecten** kunnen opstarten. We zullen maximaal werken met masterplannen alvorens alles vast te leggen via RUP's, verkavelingsvergunningen en andere herinrichtingsplannen.

De focus op bouwprojecten en de overdreven aandacht voor de belangen van bouwpromotoren moet worden gekeerd door ook de bevolking meer te betrekken. De **samenstelling van de GeCoRo** (de adviserende gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening) is in elk geval de voorbije legislatuur al uitgebreid met meer natuurverenigingen, de Fietsersbond, verenigingen en specialisten die kaas gegeten hebben van ruimtelijke planning. We kunnen die commissie nóg meer verrijken met experts rond bouwkundig erfgoed en vertegenwoordigers van actiecomités en burgerinitiatieven, zodat ook hun belangen duidelijker kunnen doorwegen bij de bespreking van de ruimtelijke dossiers.

Dat betekent helemaal niet dat wij met TESAMEN tegen nieuwbouwprojecten zijn, in tegendeel. De **modernisering** van het verouderde woningbestand en de **herbestemming** van uitgeleefde grote gebouwen die geen functie meer hebben (cfr. de leegkomende kerken en de verouderde sporthallen) moeten grondig en duurzaam worden aangepakt.

Een beter doordacht gebruik en behoud van open ruimte heeft ook gunstige gevolgen voor het **waterbeheer**. Nu onze zomers steeds heter worden vanwege de klimaatopwarming, is het extra belangrijk om maatregelen te nemen waarbij het regenwater beter wordt opgevangen. Ook in periodes van zware regenval is een teveel aan verharding problematisch want het brengt risico's van overstroming met zich mee. De gemeente is hier de voorbije jaren de goede weg ingeslagen met het aanleggen van bufferbekkens, maar er kan nog meer gebeuren om ook de burgers te sensibiliseren.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN ruimte delen

- In het **gemeentelijk Plan Ruimte** kiezen we voor een eigentijdse planologische invulling van de ruimte waarbij gekeken wordt naar de noden (bv inzake woonbehoeften, inzake ondernemen, inzake landbouw), met bijzonder respect voor de schaarse open ruimte en meer aandacht voor het centrum van de gemeente Temse.
- De **participatie van de bewoners** bij belangrijke ruimtelijke plannen en grootschalige bouwprojecten is essentieel. Men moet hen in een vroeg stadium informeren en betrekken. De methodologie van **masterplannen** is daarbij aangewezen. Dat garandeert een meer kwalitatieve aanpak waarbij expertise en participatie van de omwonenden of de gebruikers gegarandeerd worden in zeer concrete dossiers. Inspraak via bezwaarschriften achteraf vinden we met TESAMEN een inefficiënte manier van werken, we zijn voorstander van een proactieve aanpak. We schrijven het luik participatie steeds als belangrijke voorwaarde in het bestek bij elke openbare aanbesteding en nemen dit mee als element om te beslissen over de gunning.
- De **GeCoRo** zal nog evenwichtiger worden samengesteld zodat de adviezen van deze commissie niet enkel met een focus op bouwen en immobiliën worden geschreven maar veel ruimer bekeken worden in het algemeen belang van de gemeente en haar inwoners. Wij zien graag nog meer vertegenwoordigers die gespecialiseerd zijn inzake natuur, veiligheid voor voetgangers en fietsers, bouwkundig erfgoed en voor bepaalde dossiers wensen wij ook tijdelijke vertegenwoordigers van actiegroepen en burgercomités formeel op te nemen binnen de GeCoRo. Gezien zij de specificiteiten van de locatie best kennen, dienen ze in elk geval op zijn minst geconsulteerd te worden en aan het woord te komen bij de bespreking van belangrijke ruimtelijke dossiers in hun woonomgeving.
- Naast de GeCoRo kan er ook een '**kwaliteitskamer architectuur**' worden opgericht met daarin onafhankelijke experts die bij elk groot bouwproject advies verstrekken alvorens een bouwvergunning wordt verleend. Die kwaliteitskamer kunnen we uiteraard opzetten met meerdere gemeenten samen. Bij grote (bouw)projecten kan er ook altijd advies gevraagd worden aan de **Vlaamse bouwmeester**.
- Als gemeente het goede voorbeeld geven en de burger aanmoedigen in het aanleggen van **groendaken**, het **hergebruik van regenwater**, het **planten van bomen** en het voorzien van **minder verharding en meer groen**. We kunnen de burgers ervan overtuigen door het belang te onderstrepen van deze maatregelen voor onze gezondheid en als natuurlijke hulpbron tegen opwarming en klimaatverandering.
- We tekenen binnen het Plan Ruimte een uitgebreider beleidskader inzake woongebieden & kernen. Daarvoor bouwen we verder op de 'visie wonen' en

bekijken we waar we de open ruimte willen behouden en waar openbaar vervoer vlotter en meer nabij kan worden geleid.

- We realiseren '**ontpitting**' in de centra van onze gemeente, waarbij niet altijd alles dat verkocht wordt automatisch leidt tot gestapelde woningen. Vaak biedt een verkrot pand de mogelijkheid om in een dichtbebouwde buurt een publiek pleintje of groenzone te voorzien in plaats van nog meer appartementen. TESAMEN pleit ervoor om de jaren geleden door de gemeente aangekochte woning aan de Leie af te breken en er een aangename groene doorgang te maken voor voetgangers en fietsers richting Leiedam en Schoolstraat.

TESAMEN voor dierenwelzijn

Er moet nagegaan worden op welke plaatsen er nog extra **hondenlosloopweiden** kunnen ingericht worden, waar honden voldoende plaats hebben om in alle veiligheid vrij te kunnen rondlopen (geen "zandbakken"). In deze hondenweides moeten voldoende faciliteiten aanwezig zijn voor het opruimen van hondenpoep. Op het opruimen van hondenpoep moet streng toegezien worden, niet enkel uit respect voor de andere hondenbezitters die de weide bezoeken maar ook voor het gemeentepersoneel dat de weides moet onderhouden.

De gemeente kan een politieagent aanstellen die gespecialiseerd is in dierenwelzijn en een aanspreekpunt is voor inwoners bij vragen of klachten.

De gemeente blijft particulieren stimuleren om hun **huiskat te laten steriliseren** met een meer doorgedreven voorlichtingscampagne. Een overbevolking van zwervkatten leidt immers tot overlast en leed voor de dieren zelf.

In verband met **verloren gelopen dieren** moet er een centraal meldpunt komen dat tevens dient als afgiftepunt, zodat de eigenaars snel en comfortabel terug kunnen worden herenigd met hun huisdier.

Er moet ook onderzocht worden of het houden van **gezelschapsdieren** toegelaten kan worden in woningen van het OCMW, serviceflats, woonzorgcentra ... zonder dat de hygiëne in het gedrang komt. Zo moeten oudere mensen niet verplicht hun hond of kat wegdoen als ze niet meer thuis kunnen blijven wonen.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES ---> TESAMEN voor dierenwelzijn

- Het promoten van de tijdelijke omheining van private bouwgronden door het geven van materiaal en logistieke ondersteuning. **Hondenweiden** werken verbindend en zorgen voor een groter gemeenschapsgevoel.
- **Extra hondenlosloopweiden** inrichten.

- Een nieuwe gemeentelijke campagne lanceren voor het **steriliseren van katten**. Dat gebeurt via het vangen, steriliseren en nazien door een dierenarts van wilde katten. Nadien worden ze terug uitgezet op de plaats waar ze gevonden werden. De dienst van Rato vzw die deze service voorziet voor de gemeente, moet vlotter bereikbaar zijn en sneller reageren op vragen van burgers.
- We bekijken de oprichting van een **centraal meldpunt voor verloren gelopen dieren**.

TESAMEN voor duurzame landbouw en korte keten

Het toekomstig Plan Ruimte van de gemeente zal bijzondere aandacht besteden aan landbouw. Er is nood aan **landbouw in transitie**, wat wij met TESAMEN zien als **'herstellende landbouw'** waarbij er **voor natuur én klimaat veel winst te halen** valt. Daarbij moet de focus liggen op lokale initiatieven, die door hun manier van werken bijdragen aan het herstel van onze bodem en landschap en de korte keten bevorderen (zoals ook het MINA-memorandum van de gemeente Temse vermeldt). Herstellende landbouw is, in tegenstelling tot de 'agro-industrie', eerder kleinschalig en vooral duurzamer. Vaak gaat het over familiale bedrijven of coöperatieven die voedsel telen voor de lokale markt. Voorbeelden van landbouw die wij maximaal willen ondersteunen zijn:

- **circulaire landbouw** (van 'veld naar vork', waarbij alle biomassa optimaal gebruikt wordt en er een beperkte milieu-impact is - wij hebben hierover al vaak toelichting gekregen op de hoeve Heirbaut in de Veldstraat in Temse)
- **combinatieteelten** (rekening houdende met de versterkende eigenschappen die bepaalde groenten en planten op elkaar hebben)
- **koolstof-landbouw** (organische koolstof in de bodem vastleggen, leidt ertoe dat de bodem het water beter kan vasthouden. Door meer organische koolstofverbindingen in de bodem te brengen kan bovendien het organisch materiaal in de bodem herstellen en de bodembiodiversiteit verhogen)
- **extensieve begrazing** (een populaire beheersmaatregel in natuurgebieden waarbij een beperkt aantal dieren een groot terrein begrazen en op die manier ook de biodiversiteit bevorderen)
- **boslandbouw** (of 'agroforestry', een vorm landbouw waar bomen en struiken gecombineerd worden met het kweken van fruit, gewassen en het houden van vee: dit zorgt niet alleen voor een betere biodiversiteit, maar ook voor een betere bodemkwaliteit en een goede waterhuishouding)
- landbouw die inzet op het behoud en herstel van het karakteristieke **Wase landschap**, met zijn bolle akkers en kleine landschapselementen

In onze gemeente zijn nog maar weinig landbouwers hiermee bezig. Wij willen Herstellende landbouw beter ondersteunen en promoten.

TESAMEN wil met deze focus op duurzame landbouw en het korte-keten-model verkrijgen dat:

- boeren op duurzame wijze en **klimaatbestendig** een ruim aanbod van **kwalitatieve voeding** produceren
- boeren een **eerlijke prijs** krijgen voor hun producten
- boeren gestimuleerd worden om mee te werken aan **natuurherstel, landschapsbeheer** en een **gezonde leefomgeving**
- er terug een **verbinding komt tussen boer en burger**

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES ---> TESAMEN voor duurzame landbouw en korte keten

Als gemeente kunnen we dit nastreven door:

- **boerenmarkten** te faciliteren en ondersteunen
- steun te geven aan **plukboerderijen** ('community shared agriculture')
- steun te geven aan boeren die actief bijdragen aan **landschapsbeheer**, aan landbouwcoöperaties en de korte keten
- landbouwers die willen overschakelen op herstellende en duurzame landbouw te helpen in het zoeken naar **geschikte gronden**

TESAMEN

voor een cultureel Temse

TESAMEN investeren in een bruisende gemeente

Onze gemeente leeft, maar er mag nog wat meer poeier in. Het is en blijft belangrijk dat de **budgetten voor sport, cultuur, jeugd en senioren apart en duidelijk zichtbaar** voorzien blijven in de gemeentelijke budgetten. In de gemeentemonitor en een ouderenbehoefteonderzoek van professor Dominique Verté is te lezen dat Temse 'vergrijst'. Dat wil dus ook zeggen dat er voldoende middelen moeten bijkomen voor deze doelgroep en seniorenactiviteiten. Voor hen is 'buiten komen' en ' bezig zijn' een uitstekend middel tegen eenzaamheid. Ook komen er meer jongeren bij in onze gemeente t.o.v. 10 jaar geleden, wat wil zeggen dat we ook voor jongeren belangrijke budgetten moeten blijven vrijmaken. Nog meer voorstellen voor deze bijzondere doelgroepen zijn terug te vinden in het luik 'TESAMEN voor een sociaal Temse'.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN investeren in een bruisende gemeente

- We pakken eenzaamheid aan, in het bijzonder bij de iets oudere Temsenaren, door voor hen een **rijk en gevarieerd aanbod aan seniorenactiviteiten** te voorzien. We werken hiervoor ook samen met de goed werkende ouderenverenigingen als Okra, Neos en S-Plus of met de academies en sportverenigingen. Naast hun eigen programmatie bekijken we ook hoe we de **niet-georganiseerde senioren** uit hun huis kunnen lokken zodat ze mensen ontmoeten en een fijn aanbod krijgen.
- Op dezelfde manier moeten we ook de **niet-georganiseerde jeugd** voldoende betrekken bij het aanbod dat we voor deze doelgroep uittekenen.
- We optimaliseren de werking en het beheer van het **jeugdhuis** en trekken de inspraak in de werking van het jeugdhuis open. De beroepskrachten zorgen ervoor dat er een platform is waar vrijwilligers beter betrokken worden bij de werking. Er mag ook nog meer geïnvesteerd worden in de organisatie en promotie van eigen activiteiten en er kunnen ook meer vormingen georganiseerd worden.
- Wij **blijven investeren in onze vak- en tekenschool als gemeentelijke instelling** met een ruime en nabije keuze aan creatieve klassen. We zorgen er ook voor dat de school over ruime en comfortabele klassen en puike leerkrachten kan blijven beschikken.

- We ondersteunen eveneens de andere onderwijsinstellingen die zorgen voor een mooi aanbod aan vormingen en kunsten in onze gemeente. Dat gaat concreet over de **muziekacademie** als onderdeel van d'Academie Podium en **CVO Focus**.
- We geven **aanstormend talent** zuurstof. We geven hen de kans om hun werk voor te stellen aan het publiek, om hun werk te ontwikkelen (bvb. deftige repetitiekoten, professionele expositieruimten).
- In de (grote) hal van het AC De Zaat wordt plaats voorzien waar **werken van de academie** in wisselende presentaties getoond worden, ter promotie van de sterke academie van Temse!
- De **feestcultuur** die in Temse aanwezig is moet beter ondersteund worden: carnaval, feesten op de kaai of de Markt, dorpsfeesten, spontane initiatieven van lokale cafés en middenstandsorganisaties.
- Het is een goede zaak dat de gemeente ondersteuning verleent aan **evenementen** zoals 'Steendorp Zomert', Velle-kermis, de Dorpsfeesten in Tielrode en FERIA in Elversele. Dat zijn verbindende initiatieven die nog kunnen groeien en door de ondersteuning gratis toegankelijk kunnen blijven.
- Evenementen kunnen ook **kleinschaliger per straat of per wijk**. Ook daar kan de gemeente een rol spelen en meebouwen aan de leefbaarheid van woonbuurten door inwoners zelf initiatieven te laten lanceren en hiervoor een subsidie en logistieke ondersteuning te geven.
- **Jeugd Temse in Beweging** (met de speelkaai) is een mooi initiatief dat verder moet worden uitgebouwd. Zulke laagdrempelige evenementen zijn een goede opstap naar het verenigingsleven.
- Een voldoende groot en divers vrijetijdsaanbod voor de jeugd is nodig, ook tijdens **schoolvakanties**.
- De **pretcamionette**, een speelbusje, gaat opnieuw regelmatig langs in buurten waar veel kinderen wonen. Het is een heel toegankelijke manier om kinderen in hun spelen te stimuleren én het is succesvol.
- De **SpeGTbus** van de Speelpleinwerking Groot-Temse moet opnieuw ingevoerd en beter gepromoot worden.

TESAMEN investeren in infrastructuur én verenigingsleven

Met TESAMEN vinden wij kunst, cultuur en sport essentieel om van Temse een bruisende en aangename gemeente te maken. Daar horen ook **de nodige middelen en betaalbare infrastructuur** bij. De bestaande subsidies dienen expliciet behouden te blijven en mogen zelfs ook een stukje doorgroeien. De prijzen voor verhuur van gemeentelijke zalen aan verenigingen mogen naar omlaag en zelfs vaak helemaal gratis zijn. Er kan ook gekeken worden met scholen of bedrijven of zij lokalen ter beschikking kunnen stellen aan

verenigingen, gratis of aan een beperkte vergoeding. De lokale kerkfabriek is er ondertussen ook van overtuigd dat we niet langer verder kunnen met de 7 kerken die we nu hebben in Temse. Daarom is er een **kerkenherbestemmingsplan** opgestart. Binnen een paar jaar gaan er nog maar een drietal kerken behouden blijven voor erediensten. De andere kunnen een andere bestemming of een nevenbestemming krijgen.

Onder het voorwendsel om gemeentelijke culturele infrastructuur energiezuinig te maken, heeft het voorbije bestuur beslist om belangrijke ontmoetingsplaatsen voor het verenigingsleven, zoals Huis de Fortune, Dacca en het Molenhuis, te koop te zetten. Met TESAMEN willen we die beslissing schrappen. Belangrijke verenigingen en organisaties dreigen hun onderkomen te verliezen en er zijn vooralsnog geen alternatieven voor die ruimtes.

Hiervoor dient alleszins een deftig uitgewerkt én breed gedragen **meerjarenplan** uitgetekend te worden. Wat prioritair is en wat niet, dat moet worden bepaald in samenspraak met de inwoners.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN investeren in infrastructuur en verenigingsleven

- **Subsidiereglementen** worden zo eenvoudig mogelijk opgesteld, met nadruk op digitalisering.
- Op **AC De Zaat** is ruimte in overvloed om bijvoorbeeld bestuursvergaderingen van verenigingen te organiseren. Het administratief centrum moet vlotter toegankelijk zijn voor verenigingen. Er zou ook een duidelijke, uitgebreide inventaris moeten opgemaakt worden van alle mogelijke **vergaderlocaties** in de gemeente en een duidelijk (online) **boekingsstelsel** voorzien worden. Met de verenigingen kan gekeken worden waar en hoe ze samen onder één dak kunnen gehuisvest worden.
- **Tarieven** voor het gebruiken van **gemeentelijke infrastructuur** worden, zeker voor erkende verenigingen, omlaag getrokken en waar mogelijk zelfs gratis ter beschikking gesteld. Het kleine beetje subsidies dat verenigingen nu vaak krijgen wordt gegeven met de ene hand, maar snel terug afgenomen met de andere hand omdat de subsidies vaak amper volstaan om de zalen te betalen.
- Verenigingen binnen de cultuurraad zouden een **ruimere 'groepspace'** moeten kunnen verdelen.
- We blijven nadenken hoe we de ontwikkeling **van trainers of begeleiders** van sport- en jeugdverenigingen kunnen optimaliseren, bvb door een opleidingssubsidie.
- Op het braakliggende terrein tussen Joc De Nartist en de Pieter Dierckxlaan voorzien we een **nieuwe, ruimere sporthal** met parking, kantine ... De site van de huidige sporthal wordt geïntegreerd in het speelplein en kan zo een groene invulling voor iedereen, van jeugd tot senioren krijgen. Hier voorzien we uitdagende speeltoestellen, een skatepark, petanqueterreinen, een evenementenplein ...
- De terreinen en accommodatie van **sportclubs in de deelgemeenten** worden grondig aangepakt.

- **Kerken** die niet meer permanent gebruikt worden voor erediensten (Kristus Koning, H. Hart, Velle, Steendorp, Elversele ...) kunnen via herbestemming een andere functie krijgen of een nevenbestemming met behoud van een beperkt aanbod aan liturgische diensten. De precieze invulling moet worden bekeken met de buurtbewoners, de lokale (jeugd-, sport- en cultuur-)verenigingen en de omliggende scholen. De nieuwe functie of de nevenbestemming moet ingaan op de meest dringende noden. Zo kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een polyvalente zaal (die hoeft niet nieuw gebouwd te worden als er al ruimte is in de niet langer gebruikte kerk zoals op de Velle), een sporthal (voor volleybal, basketbal, zaalvoetbal, turnen, yoga, dansen ...), een overdekt speelplein, een overdekte markt, tentoonstellingen, vergaderzalen, een sociaal restaurant ... De kerk van Steendorp zal in de nabije toekomst een functie krijgen als 'poort' naar landschapspark Scheldevallei en de (beschermd) kerk van Elversele wordt nu al vaak gebruikt als culturele infrastructuur voor concerten en lezingen. Dat zijn voorbeelden die tot navolging strekken voor pakweg de Hollebeekkerk en de kerken van Velle en H. Hart.
- Turnzalen en eetzaal van scholen kunnen ook gebruikt worden buiten de schooluren volgens het principe van de "**brede school**". Hier is zeker overleg nodig met de scholen zelf. Het kan in elk geval een win-winsituatie opleveren.
- **Buurthuizen of gemeenschapshuizen** in deelgemeenten kunnen een belangrijke opportuniteit zijn om mensen te ontmoeten en nieuwe vrijwilligers aan te trekken - en ze hebben uiteraard ook een sociale rol. Zeker op Velle en in Tielrode is er nood aan dergelijke plekken. Op Velle kan het dus mogelijks in de kerk of het parochiehuis en voor Tielrode kan op termijn (in samenspraak met de nabijgelegen basisschool) bekeken worden hoe het Gildenhuis daar de functie van lokaal buurt- en cultuurhuis kan verderzetten.
- TESAMEN pleit voor een **vrijwilligers-groepsverzekering** (zoals in Sint-Niklaas), waar verenigingen gebruik van kunnen maken.
- De gemeente moet nog beter **communiceren** met haar burgers, een vrijwilligersnieuwsbrief met nuttige tips en weetjes over het organiseren van evenementen e.d. kan een interessante (vrij goedkope) optie zijn. De vrijwilligers worden nu reeds in de schijnwerpers geplaatst tijdens de Week van de Vrijwilliger, maar dit zou regelmatig ook in het gemeentelijk informatieblad kunnen.
- **Speelpleintjes** worden maximaal ingepland **in de wijken en deelgemeenten**. Deze speelpleintjes zijn eigentijds en geschikt voor kleuters en tieners. We zorgen ook voor een maximale toeleiding (bv door pijlen) naar deze speelpleintjes. Door een opnieuw op te richten wijkwerking (bv via de Pretcamionette) kunnen de speelpleintjes jaarlijks in de schijnwerpers geplaatst worden. Wijkcomités kunnen mee inspraak hebben over de aan te leggen speelpleintjes. De pleintjes kunnen ook veel natuurlijker en 'spannender' worden ingericht met meer groen en water en - waarom ook niet - een mini-kinderboerderij?
- De geplande verkoop van **Huis De Fortune in Elversele** en de **DACCA-site** in Temse draaien we terug. Dat eerste gebouw is essentieel voor het lokale socio-culturele leven en dat laatste gebouw is een waardevol industrieel pand waarbij

het zinloos is dat te commercialiseren en om te vormen tot woonunits. In de eerste plannen die bekend werden, zal dit dan als 'bruggenhoofd' dienen voor nog meer woonblokken op de verderop gelegen site van de technische dienst. Dat zal te veel druk zetten op de nu al dichtbevolkte buurt. Wij willen dit met TESAMEN herzien en een 'Masterplan Dacca' uittekenen in samenspraak met de buurt.

- **Cultureel Centrum Roxy**, in het bijzonder de bovenzaal met cafetaria, krijgt een betere toegankelijkheid voor iedereen. Momenteel is er al een aanbouw met plaats om vormingen te geven maar die wordt nog te weinig gebruikt. Een woning die is 'ingebed' in het cultureel complex is te koop. Misschien is dat een opportuniteit om de Roxy uit te breiden? Voor de Roxy plaatsen we een kiss & ridezone zodat bijvoorbeeld mensen die slecht te been zijn daar makkelijker afgezet kunnen worden.
- We bekijken met de eigenaars of het mogelijk is om in de toekomstige ontwikkeling van het statige pand van de **Temsica** aan de Wilfordkaai in het voorste gedeelte (waar nu Bar Coupé zit) een locatie voor kleinschalige culturele events met horecazaak te maken. Die rol heeft het gebouw in het nabije verleden ook gehad, denk aan het rijke culturele leven dat werd geschetst in de expo '100 jaar Temsica' tijdens Open Monumentendag 2022.
- De **openingsuren van de bibliotheek** werden onlangs herbekeken. Toch willen wij met TESAMEN de bibliotheek weer open op zaterdag. We bekijken ook hoe de onlangs opgefriste bibliotheek nog beter het lezen voor jong en oud kan promoten en hoe die sterk kan blijven functioneren in de 21ste eeuw. Het voorste gedeelte kan bijvoorbeeld heringericht worden als café met een terrasje. Dat kan uitgebaat worden via een sociaal project.
- De lokale Sleutelpas vervangen we op korte termijn door de UiTPAS die minder stigmatiserend is en voordelen biedt voor wie goedkoper wil deelnemen aan cultuur-, jeugd-, sport- of vrijetijdsactiviteiten.
- Bovenlokale samenwerking op het vlak van cultuur moet nog beter uitgebouwd worden zodat initiatieven als Cultuurtuin Waas, Biblio Waas en het WAAHZ!-magazine leiden tot een nog hoger kwalitatief cultuur- en vrijetijdsaanbod in onze gemeente.

TESAMEN voor een sociaal Temse

TESAMEN wil werk maken van een **preventief sociaal beleid** waarbij we middelen inzetten op het **versterken van de zelfredzaamheid en weerbaarheid van mensen**.

Dit kan door doordacht alle sociale initiatieven samen te brengen onder één koepel en de diensten aan te bieden op verschillende locaties verspreid over Temse en haar deelgemeenten. Het is logisch dat de doelstellingen en de statuten van 'Sleutelzorg' daartoe worden aangepast, zodat deze initiatieven tot het takenpakket gaan behoren. We willen evolueren naar een lokaal sociaal zorg- en dienstenbedrijf. Het promoten en uitbouwen van de nieuwe en bestaande initiatieven doen we doelgericht en we streven ernaar om jong en oud te bereiken én samen te brengen.

TESAMEN zorg dragen voor iedereen

In onze gemeente mag niemand achter blijven. We streven naar een Temse waar de **strijd tegen armoede** prioritair is en waar **elke schepen binnen zijn bevoegdheid** deze strijd voert, waar initiatieven als een sociaal restaurant en dienstencentra ondersteund worden, waar kinderen en senioren centraal staan en waar kansarme groepen niet langer op drempels stoten in het culturele en sportieve aanbod. Een Temse ook **waar iedereen zich veilig kan voelen** door meer aanspreekbare politie-agenten op straat zodat het huidige tekort aan agenten niet gecompenseerd hoeft te worden met een camera op elke straathoek. Meer zitbanken en een goede straatverlichting lossen vaak meer op dan tientallen camera's die ook de privacy van de inwoners aantasten.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN zorg dragen voor iedereen

- We richten een Sociale Kruidenier op.
- Het **sociaal huis** is voor TESAMEN een écht sociaal huis dat 'outreachtend' werkt (naar de mensen toe gaat), zodat mensen gemakkelijk de juiste hulpverlening kunnen krijgen of met elkaar in contact kunnen komen.
- We laten **welzijnswerkers** proactief en outreachend op bezoek gaan bij 80-plussers of alle kansarme gezinnen met een rechtenverkenner zodat iedereen steeds toegang

heeft tot alle hulp waar hij/zij recht op heeft. Nu moeten mensen vaak zelf op zoek gaan.

- Bij alle beslissingen wordt een **armoedetoets** doorgevoerd, waardoor de impact van de genomen beslissing ook bekeken wordt vanuit het gezichtspunt van mensen die het financieel moeilijk hebben.
- We zorgen voor een **hoger gevoel van veiligheid** bij de mensen door eenvoudige maatregelen als een goede inrichting van de publieke ruimte, betere straatverlichting en meer plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten zoals zitbanken ... Maar ook door meer **wijkagenten** die te voet of met de fiets tot bij de mensen in alle woonbuurten gaan. De mensen hebben op die manier een nabij aanspreekpunt en de agenten zelf weten vlug waar en bij wie ze moeten zijn op momenten dat er eventueel problemen zijn. Camera's moeten er dan enkel zijn op hoog-risicoplplaatsen. We investeren in mensen in plaats van in camera's, brengen mensen samen via ontspanning en sport ...

TESAMEN zorg dragen voor ouderen

Het aantal ouderen groeit de voorbije jaren sterk aan in onze gemeente, sterker dan in de rest van Vlaanderen: prognoses voorspellen dat tegen 2030 één op drie inwoners ouder zal zijn dan 60 jaar. Het is dus uiterst belangrijk om **toekomstgericht** met deze groep rekening te houden. Heel wat senioren zijn slechts matig tevreden over de huidige voorzieningen in onze gemeente en ook de eenzaamheid groeit. De Ouderenadviesraad van Temse heeft een mooie aanzet gegeven om een aantal voorstellen om te zetten in het gemeentelijk beleid. Wij nemen daar met TESAMEN graag een aantal ideeën uit over in ons programma.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN zorg dragen voor ouderen

- TESAMEN wil de **Ouderenadviesraad meer structureel betrekken** bij het plannen en uitvoeren van het lokaal beleid als het om senioren gaat. Momenteel maken 60-plussers ongeveer 32.4% uit van de Temsese bevolking.
- TESAMEN ijvert voor een **laagdrempelige en toegankelijke dienstverlening**. We leggen daarbij de nadruk op een preventief gezondheidsbeleid, waarbij sociaal contact en beweging onontbeerlijk zijn. Er is ook nood aan **meer ontmoetingsruimten**, waar ook een mobiel loket kan worden voorzien voor een aantal basisdiensten. Het moeten plekken zijn waar jong en oud welkom zijn, elkaar kunnen vinden en waar ze elkaar tot dienst kunnen zijn.
- In het bijzonder voor de iets oudere Temsenaar kunnen we het oprichten van nieuwe woonvormen zoals cohousing stimuleren.
- TESAMEN wil werk maken van een sterk sociaal zorg- en dienstenbeleid. Zo willen we van Temse een **dementievriendelijke gemeente** maken en initiatieven steunen en ontwikkelen ten bate van de mensen met dementie, hun mantelzorgers en hun familie.
- De **zorgomgeving voor mensen met een migratieachtergrond** verschilt soms met onze normen en gewoonten. Dikwijls zijn er onoverbrugbare barrières die mensen beletten deel te nemen aan onze zorgpraktijken en instellingen. Hulpverleners die

hier mee geconfronteerd worden, zouden baat hebben bij de tussenkomst van een interculturele bemiddelaar die bruggen helpt slaan.

- TESAMEN wil dat alle vormen van gemeentelijke ondersteuning en premies optimaal benut worden. We wensen de Ouderenadviesraad te betrekken in de **optimalisatie van het armoedebeleid naar ouderen** toe.
- Wij wensen het aantal **Digipunten** uit te breiden naar de deelgemeenten zodat nog meer ouderen ondersteuning krijgen om digitaal actief te worden. TESAMEN pleit er wel voor om een evenwicht te bewaken tussen digitale en andere dienstverlening. Iedereen moet de mogelijkheid blijven hebben om persoonlijk met mensen te kunnen overleggen om hun problemen aan te kaarten of om beroep te doen op een gemeentelijke dienst.
- Groot-Temse kent slechts één dienstencentrum. TESAMEN pleit ervoor om ook in de wijken buiten het centrum van Temse **dienstencentra** op te richten, zodat elke senior een leuke activiteit kan bijwonen of een betaalbare, lekkere en gezonde maaltijd kan eten in goed gezelschap. Dit liefst in samenwerking met het sociaal restaurant. Een antenne van het Lokaal Dienstencentrum is nu reeds aanwezig in wooncomplex De Brabander naast het woonzorgcentrum in Tielrode. Dit zou bijvoorbeeld ook kunnen in de pastorie van Elversele, het klooster van de Broeders van Liefde of de voormalige dekenij. Lekker eten, een kaartje leggen, sociale contacten leggen of hulp aanvragen, dat moet voor TESAMEN allemaal in de vertrouwde buurt van de mensen mogelijk zijn.
- Dichtbij extra lokale dienstencentra voorzien we **kleinschalige ouderenwoningen**. Dit kan door met woonmaatschappij WoonST in te zetten op kangoeroewoningen en inbreidingsprojecten zoals Mariadal.
- **Mobiele kruidenierszaken en boerenmarkten** moeten ook kunnen in meer afgelegen wijken en deelgemeenten. Lokale landbouwers kunnen dan ook hun producten kwijt op de lokale markt (zie ook het meer uitgebreid programma 'landbouw' eerder in dit programma)
- We bekijken hoe de **mantelzorgpremie** nog beter aansluit bij de noden van de mensen.
- Een uitdagend en gevarieerd **aanbod aan cultuur -, sport -, opleidings- en andere vrijetijdsactiviteiten** voorzien we, aanvullend op de programmatie van de succesvolle ouderenverenigingen als S-Plus, Okra en Neos, ook voor de niet-georganiseerde senior (zie ook het programma-onderdeel 'cultuur')

TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren

Er worden al veel inspanningen geleverd om **activiteiten** aan te bieden aan de bijna 7.000 kinderen en jongeren in onze gemeente. Toch merken we uit gesprekken met kinderen, jongeren en hun ouders dat er nog heel wat ruimte voor verbetering is. We willen nu en de komende jaren nóg meer betekenen voor kinderen en jongeren (en hun ouders).

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren

- We willen **veiligere fietsroutes** met een geactualiseerde schoolroutekaart, zodat kinderen en jongeren veilig van en naar school, de jeugdbeweging of de sportclub kunnen. We bekijken dit ook over de gemeentegrenzen heen voor jongeren die in buurgemeenten naar school gaan.
- We richten meer **schoolstraten** in waarbij tijdens de begin- en einduren van de school de straten voor de schoolingang autovrij worden.
- We bekijken hoe er terug meer gemachtigde opzichters kunnen worden ingezet voor de verkeersveiligheid aan de scholen zodat dit niet (alleen) afhankelijk is van vrijwillige (groot)ouders of leerkrachten.
- Het **Huis van het Kind** is de voorbije legislatuur opgericht, maar helaas enkel als website. TESAMEN vraagt een fysiek Huis van het Kind, bij voorkeur op de Sint-Amelbergasite. Hier kunnen zoveel mogelijk kindvoorzieningen gebundeld worden. Tegelijk moeten we meer inzetten op outreachende initiatieven zoals straathoekwerk en wijkwerk, beide zaken kunnen elkaar perfect aanvullen.
- We pleiten voor extra inspanningen voor kinderopvang in Temse zodat elk kind een plaats kan krijgen. Daarom stellen we voor om in Temse en de deelgemeenten **gemeentelijke crèches** uit te bouwen. In het centrum van Temse kan deze bijvoorbeeld centraal gevestigd worden op de site van de voormalige middelbare school Sint-Amelberga, op de nog niet ingevulde verdieping in het nieuwe WZC De Reiger of in Huis Brys dat tot voor kort de centrale vestigingsplaats van de KBO was. Bovendien creëer je met gemeentelijke crèches ook werkgelegenheid zodat je twee vliegen in één klap vangt.
- Kinderen moeten ruimte hebben om te spelen. We pleiten dan ook voor meer **publieke speelplaatsen** voor kinderen in alle wijken. Bvb. op De Zaat is er maar beperkte speelruimte. Ook aan het vernieuwde Woonzorgcentrum De Reiger kan een speelplein een leuke afleiding vormen voor de bewoners. Het beloofde speelpleintje op het grasplein van de Wilfordkaai moet eindelijk verwezenlijkt worden.
- Temse richtte een **kinderraad** op, in samenwerking met de scholen. Hieruit komen ongetwijfeld mooie ideeën. We willen hier dus blijvend op inzetten. Verslagen van de Kinderraad kunnen ook online geplaatst worden op de website van de jeugddienst.
- De **jeugdraad** is en blijft vooral een samenkomst van jeugdbewegingen. Deze samenkomsten zijn heel belangrijk, maar er zijn nog heel wat jongeren niet aangesloten bij een vereniging. Ook zij moeten een kans hebben op inspraak.
- Wachten in het gemeentehuis en OCMW kan, ondanks de inzet van onze ambtenaren, soms lang duren voor kinderen. **Kinderhoekjes** kunnen tijdens dit bezoek het wachten een pak aangenamer maken.
- We richten **huiswerkklasjes** in, in samenwerking met de scholen en de Buitenschoolse Kinderopvang.

- We betrekken de scholen beter bij het uittekenen van de buitenschoolse kinderopvang en we vergoeden de scholen zodat de werkelijke kosten worden gedekt wanneer zij infrastructuur ter beschikking stellen.
- Kinderen gaan steeds minder op zwemles met de school. Dat heeft ook te maken met de prioriteiten die men bovenlokaal heeft geformuleerd inzake eindtermen die kinderen moeten behalen na de basisschool. We willen dat alle kinderen goed leren zwemmen en TESAMEN stelt daarom voor om **tussen te komen in de kosten voor een bus van de school naar het zwembad** als de school te ver van het zwembad ligt.
- Jongeren die uit de bijzondere jeugdzorg komen of jongeren die door familiale omstandigheden vroeg uit hun gezin weg gaan, hebben nood aan een **begeleidingstraject** zodat ze als jonge adolescent leren om op eigen benen te staan. Projecten met cohousing of betaalbare kamers waar jongeren samen wonen zoals 'residentie De Bootsman' ondersteunen we.
- Als **Pleegzorggemeente** blijven we de acties van Pleegzorg Vlaanderen steunen
- We gaan samen met diensten als politie en jeugdzorg de strijd aan tegen mensenhandelaars en zorgen dat kinderen uit misbruiksituaties geraken.
- Een uitdagend en gevarieerd **aanbod aan cultuur -, sport -, opleidings- en andere vrijetijdsactiviteiten** voorzien we, aanvullend op de programmatie van de succesvolle jeugdbewegingen, ook voor de niet-georganiseerde jeugd (zie ook het programma-onderdeel 'cultuur'). Daarbij hebben wij bijzondere aandacht voor de diversiteit bij onze jongeren.
- We gaan in gesprek met de inrichtende machten in de onderwijswereld om na te gaan of het **aanbod aan middelbaar onderwijs in onze gemeente kan uitbreiden**. Nu is er voor jongeren te weinig keuze om in Temse als jongere een school te kiezen. Er is voldoende potentieel aan scholieren om van middelbare scholen een succes te maken, ten bewijze de vele scholieren in de scholen van onze buurgemeenten. Op diezelfde manier kan onderzocht worden of er ook een aanbod aan **buitengewoon onderwijs** kan komen.

TESAMEN pakken we armoede aan

De kinderarmoede is de afgelopen jaren, gelukkig maar, gedaald in Temse. We moeten wel blijven inzetten om armoede uit de wereld te helpen. TESAMEN doet een aantal concrete voorstellen in de strijd tegen armoede.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN tegen armoede

- De gemeente moet meer inzetten op de begeleiding van Temsenaren in financieel moeilijke situaties, zodat we ze kansen geven inzake re-integratie in de arbeidsmarkt en zodat ze bij woningnood geholpen worden in hun zoektocht naar een betaalbare woning. Het hebben van **werk** (of een vervangingsinkomen) en een **dak boven het hoofd** zijn de twee belangrijkste uitwegen uit de armoedespiraal. Voor de hulp bij de

zoektocht naar een woning kijken wij uit naar de aanpak van woningmaatschappij WoonST, die nu naast sociale woningen ook private woningen aanbiedt voor sociaal huren door de inkanteling van het Wase sociaal verhuurkantoor. In Den Boodt biedt men ook huuradvies aan via een 'Immo-café'. Het principe 'Housing First' stelt dat een woning het allerbelangrijkste is om toegang tot rechten te krijgen. Voor werk willen we met TESAMEN dat mensen die moeilijk een job vinden en/of al lang zonder job zitten, worden geholpen en geactiveerd binnen een organisatie (bv een vzw) die verschillende sociale tewerkstellingsinitiatieven aanbiedt zoals een sociaal restaurant, een sociale kruidenier (zie verder in dit programma), een bar, een schrijnwerkerij, een job in de land-, tuin of bosbouw ...

Het zou mooi zijn mocht zo'n sociale tewerkstellingsorganisatie in een zichtbaar gebouw komen zoals het leegstaande treinstation of de Molens van Temse.

- **Een aanbod van betaalbare kinderopvang** is eveneens belangrijk in de ondersteuning van ouders die via werk uit armoede willen geraken. We willen het aanbod betaalbare opvangplaatsen uitbreiden door samen te werken met private opvanginitiatieven en de uitbouw van een nieuwe openbare kinderopvang (zie ook TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren waar we de oprichting van een gemeentelijke crèche bepleiten).
- De **Sleutelpas** is een eerste stap om kansarmen te doen deelnemen aan socio-culturele activiteiten. TESAMEN ijvert ervoor dat het aanbod verder uitgebreid wordt naar nog meer activiteiten die niet door de gemeente georganiseerd zijn. Op termijn willen we de Sleutelpas vervangen door de meer uitgebreide en minder stigmatiserende **UITPAS** (zie programma cultuur). De senioren-tarieven voor abonnementen moeten al gelden voor mensen vanaf 55 jaar, zoals in de ons omringende gemeenten.
- Het nieuwe restaurant van het Woonzorgcentrum fungeert momenteel als succesvol **sociaal restaurant**. Mensen met een Sleutelpas kunnen er voor 6 euro een 3-gangen maaltijd krijgen. Anderen zijn ook welkom en betalen 10 euro. Dit restaurant kan ook zorgen voor extra sociale tewerkstelling én het kan dienen als stageplaats voor koks in opleiding. De voedseloverschotten van de grootwarenhuizen kunnen er verwerkt worden tot heerlijke maaltijden. Zo gaan we het verspillen van voedsel tegen. In deelgemeenten kunnen eveneens plekken komen waar men lekkere maaltijden kan nuttigen (zie ook ons programma-onderdelen 'cultuur' en 'senioren')..
- TESAMEN wil onderzoeken of we in onze gemeente een **sociale kruidenier** kunnen realiseren. Dat kan in samenwerking met lokale boeren en supermarkten, die producten kunnen schenken of aan sterk verminderde prijzen aanbieden, maar het kan ook samen met bijvoorbeeld VoedSaam en de vzw Cura die nu al instaan voor voedselbedeling. Zo'n sociale kruidenier werkt 'emanciperend'. In plaats van voedselpakketten te krijgen, kopen mensen zelf hun basisbehoeften tegen sterk verminderde prijzen. Bovendien worden de hoeveelheden aangepast aan de grootte van het gezin. Mensen met een beperkt budget bepalen zelf welke voedingsmiddelen en/of huishoudelijke producten ze willen. Zo wordt er vermeden dat gratis

aangeboden pakketten doorverkocht of erger nog, weggegooid worden. Bij een sociale kruidenier hoort een ontmoetingsruimte. Mensen kunnen er op een laagdrempelige manier terecht voor informatie. Bovendien worden er activiteiten aangeboden die de zelfredzaamheid van mensen ondersteunen en waar mensen met verschillende achtergronden elkaar kunnen ontmoeten. Budget-cafés, Digipunten, Mobiel Loket en laagdrempelige vormingen worden afgewisseld met allerlei activiteiten rond cultuur, natuur enz.

- **We willen ‘geefkasten’** opzetten in samenwerking met de Kringwinkel en kunnen **geefpleinen en repaircafé’s** organiseren.
- In veel warenhuizen stond tot voor kort een kar voor Temse Schenkt, dat vonden we een zeer mooi initiatief. Ook in de Oxfam wereldwinkel staat een doos waarin je aankopen voor Temse Schenkt kan leggen. We willen Temse Schenkt en Cura structureel ondersteunen met een nieuwe locatie zonder hen op te leggen wie ze al dan niet mogen helpen.
- TESAMEN ijvert voor het instellen van een **babykaart**, zoals bij het OCMW van Brugge, waarbij mensen met financiële problemen gratis eersteleefijds melk en verzorgingsproducten kunnen krijgen bij de apotheek.
- Mensen met een beperkt inkomen moeten ook kunnen deelnemen aan daguitstappen, vakanties, sport- en cultuuractiviteiten. Via buurthuis Den Boodt wordt het initiatief **Rap op Stap** aangeboden; dat kan nog beter gepromoot worden. We breiden de openingsuren van **buurthuis Den Boodt** uit en voorzien gratis koffie en soep.
- TESAMEN is tevreden dat huisvestingsmaatschappij **WoonST** ook fungeert als **sociaal verhuurkantoor (SVK)**, maar er moeten meer private woningen in het aanbod komen en dit aanvullend aanbod via het SVK moet ook meer gepromoot worden. TESAMEN steunt ook de ‘huuradvies-dienst’ **‘Het Immo-café’** in Buurthuis Den Boodt.
- TESAMEN wil dat het OCMW gaat samenwerken met het **Fonds ter Bestrijding van Uithuiszetting**.
- Wie recht heeft op de **huurpremie** maar deze niet aanvraagt, zal door het OCMW naar de premie geleid worden.
- De **bibliotheek** biedt alle materiaal gratis aan, ook dvd’s en games.
- We bieden **‘Energiesnoeiers’** aan voor burgers die daarmee hun energiefactuur kunnen doen dalen. Nu raken mensen vaak in de problemen omdat ze hun energiefactuur niet kunnen betalen. Mensen in armoede wonen vaak in slecht geïsoleerde huizen en hebben geen geld om ze te renoveren. Er moeten financiële stimulansen komen om energiebesparende maatregelen te nemen. Te weinig isolatie en een hoog energieverbruik is tegelijk ook heel slecht voor het klimaat, dus je slaat twee vliegen in één klap.

- Het **aanbod sociale woningen** wordt aanzienlijk uitgebreid; we gaan voor 250 extra sociale woningen tegen 2030. Waar mogelijk realiseren we die met WoonST via de renovatie van bestaande panden. Het huidige aanbod sociale woningen wordt verder kwalitatief gerenoveerd volgens de huidige renovatie-normen.
- We investeren in **straathoekwerk** en bouwen een **buddywerking** uit voor kwetsbare gezinnen.
- Scholen moeten beroep kunnen doen op **brugfiguren** zodat de betrokkenheid van ouders in het schoolgebeuren kan worden versterkt.
- Het **REMI-instrument** wordt opnieuw ingevoerd in het OCMW. Dit instrument (referentiebudget menswaardig inkomen) houdt rekening met de reële kosten die mensen hebben en zorgt ervoor dat het vervangingsinkomen minstens boven de Europese armoedegrens wordt getild.
- Ervaringsdeskundigen **worden structureel betrokken** bij de planning, uitvoering en evaluatie van de strategische meerjarenplanning van het lokaal sociaal beleid.

TESAMEN voor gelijke kansen

Voor TESAMEN is **diversiteit een meerwaarde** die we moeten zien als een opportuniteit, in plaats van een bedreiging. Een lokaal gelijke kansenbeleid werkt niet zonder een schepen bevoegd in deze materie en een ondersteunende ambtenaar.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor gelijke kansen

- We stellen een actieplan voor gelijke kansen op, **over alle gemeentelijke beleidsdomeinen heen**, en dat in samenwerking met het middenveld.
- Het **OCMW** spoort proactief (in samenwerking met onderwijs, Kind en gezin, wijkagenten ...) stille of verdoken armoede en sociale noden op. We pakken de wachtlijsten voor schuldhulpverlening aan.
- De jeugddienst, het jeugdhuis en diverse verenigingen zetten in op **interculturele activiteiten** voor jongeren van 12 tot 18 jaar.
- **Verenigingen van inwoners met een migratieachtergrond** moeten meer worden betrokken in het lokale beleid. Dat kan door hen te stimuleren om aan te sluiten bij de bestaande adviesraden of door het overleg met deze verenigingen structureel te organiseren.
- We stimuleren **taalkennis** en betrekken ouders bij het onderwijs. Taalcursussen bij anderstaligen maken deel uit van een voorbereidingstraject richting de arbeidsmarkt. We steunen de bestaande initiatieven als Babelonië en de taalcursussen van het CVO.

- Een **gemeentelijke huiswerkklass** met vrijwillige huiswerkbegeleiders is vaak ook een leuke ontmoetingsplaats voor anderstalige ouders die samen met een begeleider hun kind kunnen helpen met hun huiswerk. Vaak lopen kinderen met een anderstalige afkomst achterstand op omdat hun ouders hen niet kunnen begeleiden met hun huiswerk, vanwege gebrekkige kennis of het niet machtig genoeg zijn van het Nederlands. Parallel voorzien we in samenwerking met de scholen ook individuele huiswerkbegeleiding bij mensen thuis, zodat ook eventuele andere problemen kunnen aangepakt worden als mensen daar nood aan hebben.
- We willen **zomerklasjes** organiseren in samenwerking met de scholen.
- De gemeente Temse voert een **anti-discriminatiebeleid** dat inzet op nultolerantie ten aanzien van discriminatie: op de lokale verhuurmarkt, in de horeca, in het eigen personeelsbeleid, naar de private arbeidsmarkt, de lokale economie, in het lokale politiekorps ... Naast sensibilisering zoals de acties tegen haatberichten draagt de gemeente bij aan een actief handhavingsbeleid met controles door middel van praktijktesten en effectieve sancties.
- Samen met verenigingen maken we een **lokaal actieplan voor de aanpak van discriminatie** op.
- **Diversiteit** in onze gemeente is een rijkdom, dat moeten we beter uitspelen, zowel binnen het vrijetijdsbeleid als binnen het onderwijs.
- De gemeentelijke werkgroep die ooit bestond voor **mensen met een beperking** wordt opnieuw opgericht en zal het bestuur adviseren inzake het toegankelijk maken van gebouwen en publieke ruimtes - deze mensen zouden ook bij grote openbare werken tips kunnen geven hoe het beter kan voor pakweg mensen in een rolwagen of blinden en slechtzienenden.

TESAMEN voor een veilige en aangename buurt

Iedere inwoner moet zich veilig en thuis voelen in zijn buurt. Overlast zoals nachtlawaai, drugshandel, intimidatie, straatracen ... moet kordaat aangepakt worden. Daartoe dient men zowel in te zetten op preventie als op streng toezicht en sanctioneren indien nodig.

Preventie dient te bestaan uit wijkgerichte werking waarbij inwoners dichter bij elkaar worden gebracht en samen zoeken naar oplossingen voor de overlast in hun wijk. Dit onder begeleiding van de gemeente en mits aanstelling van een straathoekwerker en vrijwilligers die een oogje in het zeil houden in de buurt.

Initiatieven om jongeren een zinvolle vrijetijdsbesteding aan te bieden, dienen ondersteund te worden.

We werken in de eerste plaats preventief, maar zeker ook handhavend en sanctionerend als het moet. Zowel kleine hinder als zware overtredingen moeten worden aangepakt. De politie moet meer zichtbaar zijn op straat en moet zo aanspreekbaar mogelijk zijn. We zetten daarom verder in op een meer gemeenschapsgerichte politie.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> voor een veilige en aangename buurt

- Het in dienst nemen van een **straathoekwerker**, die samen met de **drugpreventiewerker** jongeren die overlast veroorzaken en kleine dealers kan aanspreken en hen kan begeleiden.
- We bekijken of het systeem van '**Pleinpatrons**' ook in Temse kan werken. Dat zijn jongeren tussen de 18 en 25 jaar die als 'pleinpatron' fungeren op verschillende pleinen en buurten. Hun taak is om van een plein een plaats te maken waar iedereen welkom is, waarbij hij of zij de heersende dynamiek van het plein in acht neemt. Zo voorkomt men situaties waarbij oudere kinderen de jongere kinderen wegpesten en waarbij jongeren en drugsdealers de openbare ruimte volledig voor zich opeisen. Daarbij houden we ook rekening met het **genderaspect**, zodat ook vrouwen en meisjes zich overal in de publieke ruimte in Temse veilig kunnen voelen.
- We zoeken daarnaast ook **buurtvrijwilligers** die zich engageren om in hun eigen wijk te werken aan harmonieus samenleven.
- We tekenen een **plan van aanpak uit rond geluids- en geuroverlast**. Het algemeen gemeentelijke politiereglement bevat een aantal bepalingen ter zake, maar handhaving kan beter. Mensen weten zelden tot wie ze zich moeten richten voor conflicten met burens. Bemiddeling bij problemen inzake geluids- en geuroverlast moet altijd de eerste keuze zijn.
- We **ondersteunen etnisch-culturele en lokale verenigingen** bij hun werking op het vlak van jeugd, sport en cultuur, zodat jongeren een zinvolle vrijetijdsbesteding aangeboden krijgen.
- **Meer blauw op straat** kan als bepaalde administratieve taken worden overgedragen aan niet-politiemensen zodat er meer tijd vrijkomt voor het eigenlijke politiewerk.
- In het kader van **bestuurlijke handhaving** (waarbij justitie, politie en lokale overheden samenwerken) tekenen we ook een plan van aanpak uit om het oneigenlijk gebruik van vzw's, schijnzelfstandigen en fiscale fraude aan te pakken.
- We bekijken het nut van (reeds geïnstalleerde én nieuwe) **camera's** in de gemeente en of die altijd het beste middel zijn om veiligheid en leefbaarheid te versterken. Het vrijwaren van de rechten inzake privacy staan daarbij voorop. Dat betekent dat we duidelijker omschrijven bij welke concrete en belangrijke overlastfenomenen we camera's kunnen inzetten en onder welke voorwaarden en gedurende welke periode dit kan. Camera's kunnen wel degelijk hun nut hebben, maar wij geloven met TESAMEN nog altijd meer in **nabijheidspolitie**. Bovendien mag een tekort aan manschappen bij de politie of in het strathoekwerk geen excuus zijn om hen dan maar te vervangen door camera's.
- Er moet in Temse 24 op 24 uur voldoende politie aanwezig zijn zodat deze snel kan uitrukken bij een melding van criminaliteit of overlast. Het komt erop aan deze nabije permanentie te bewaken na de fusie van onze politiezone met die van Beveren-Waas.
- Wij stellen onze **gemeentelijke noodplanning** op punt.

© Programma TESAMEN - gemeenteraadsverkiezingen Temse - 13 oktober 2024 - 58 blz

Voor de inhoud van dit programma inspireerde TESAMEN zich op overleg met - en memorandums en andere teksten van - onder andere de Ouderenadviesraad van Temse, de Cultuurraad van Temse, de MINA-raad van Temse, lokale landbouwers, de Katholieke Scholen Temse-Scheldekant (KSTS), de Fietsersbond, Bataljong, de VVSG, het Netwerk tegen Armoede, de Bond Beter Leefmilieu, ZIJkant, Interwaas, bestaande plannen van de gemeente Temse en de inbreng van lokale actiecomités zoals Steendorp Leefruimte, Burgerinitiatief Roomacker Tielrode en Dorpsbelang Velle. De puntjes werden op de vele "i"s gezet door de bestuursleden en kandidaten van TESAMEN in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in Temse op 13 oktober 2024. Wij zien dit uitgebreide programma als een dynamische tekst die -getrouw aan onze participatiebeginselen- zeker nog suggesties en aanvullingen kan gebruiken. Als je vindt dat er zaken ontbreken of een mening hebt over een TESAMEN-standpunt, laat het ons dan weten via info@tesamen-temse.be of bel ons gewoon op 0472.32.04.39. Wij bekijken dan met TESAMEN of we jouw voorstellen nog mee kunnen opnemen in ons programma.

Dit document vind je ook terug op onze website: <https://www.tesamen-temse.be/programma-2024>.

Wil je weten wie er allemaal aan de kar van TESAMEN trekt, wie onze kandidaten zijn voor de komende gemeenteraadsverkiezingen en ben je op zoek naar hun contactgegevens? Die informatie vind je eveneens op <https://www.tesamen-temse.be/>.